

Železarn

glasilo kolektiva železarne jesenice

JESENICE, 19. MAJA 1962

ŠTEVILKA 20/IV

2. REDNA SEJA UO

15. maja je imel novi UO 2. redno sejo, ki je bila prva delovna seja. Zato so se člani pogovorili o načinu dela, pristojnosti UO, o pravicah in dolžnostih članov in podobno. Sklenili so, da bodo nadaljevali z dosedanjim načinom dela; seje bodo po možnosti sklicevali redno vsak torek v popoldanskem času in poskušali seje skrajšati z dosedanjih 6 na 4 ure. Prav v ta namen so v delo UO vključili tudi šefa plansko-ekonomskega oddelka, ki po svoji službeni dolžnosti zastopa glavnega direktorja v odsotnosti.

Nato so ponovno analizirali neizpolnjene sklepe in v zvezi z njimi sprejeli nove zadolžitve. Med drugimi je zadolžen kadrovski sektor, da do 30. junija preko kadrovikov izdela popis delovnih mest, ki jih zasedajo delovni invalidi. Glede predloga za združitev gasilskih enot je UO naročil glavnemu direktorju, da do prihodnje seje pripravi predlog rešitve tega vprašanja, ki bo najbolj ustrezalo interesom železarne. Nove zadolžitve je UO sprejel tudi glede izdelave navodil za prevzem novih strojev in naprav, po vprašanju strokovnega izobraževanja v ŽIC in glede financiranja dograditve internata ŽIS.

Na tej prvi delovni seji je UO analiziral zapisnike sej DS, UO in ZEE in ugotovil, da so dnevni redi sej, kakor tudi sklepi samoupravnih organov po ekonomskih enotah vedno bolj vsebinsko bogati in konstruktivni. Kažejo, da so se EE začele ukvarjati z vprašanji, s katerimi se doslej niso, kar je vsekakor pridobitev decentralizacije delavskega samoupravljanja in vključevanja v samoupravljanje celotnih kolektivov proizvajalcev. Na nekatere sklepe pa je dal sledeča tolmačenja:

— odstotek gibljivega dela osebnih dohodkov za sedaj ni mogoče izračunavati za en mesec nazaj, kakor to predlagajo ekonomske enote. Upravni odbor pa je zadolžil gospodarsko računski sektor in plansko-ekonomski oddelk, da proučijo možnost izračunavanja in izpla-

čevanja gibljivega dela prvega v mesecu, namesto sedanjega predujma;

— delavskemu svetu EE valjarne 2400 UO tolmači, da ne morejo sklepati o pokrivanju razlike, ki bi jo izplačali med doseženimi osebnimi dohodki (88 %) in 100 % iz centralnega sklada. Prvič centr. sklad ne obstoja, ker se celotni sklad osebnih dohodkov deli na EE in bi takšno izplačilo bremenilo vse ostale EE. O tem lahko sklepa samo CDS, delavski svet EE pa lahko le predlaga;

— predsednik CDS bo sklical sestanek z vsemi predsedniki DS, UO in ZEE, na katerem bodo razpravljali o delu teh organov, njihovih pristojnostih in o nekaterih pravilnikih.

V nadaljevanju seje je UO razpravljal o tekočih vprašanjih in reševal prošnje. V zvezi z anonimnim pismom delavcev valjarne 1300, ki ga je prejel predsednik UO, pa je UO sklenil, da takšnih pisem sploh ne bo reševal

niti o njih razpravljaj. UO meni, da v našem družbeno-političnem življenju reševanje posameznih vprašanj z anonimnimi pismi ni osnovano, temveč le škodljivo in tendenciozno.

V »Železarnu« smo že dvakrat poročali o vzrokih stojnin pri nakladanju blaga. — Ker vemo, kakšno breme so stojnine za železarno kot posameznika, saj to bremenijo plačilni fond podjetja, smo morali poiskati in odpraviti vzroke, ki so povzročali stojnino. V ta namen je bil dne 10. maja letos tretji redni sestanek vse odpremnne službe v železarni.

Na sestanku je sodeloval tudi namestnik komercialnega direktorja, tov. Zyone Teržan. Strinjal se je s predlogi odpremnikov, pripomnil

Nagrada za požrtvovalno delo

21. 4. 1962 je v strojnico proge Ø 460 t žični valjarni vdrla voda in grozila, da preplavi vse pogonske motorje. To je opazil vodja mize, tovariš Anton Križman in opozoril na to tov. Cirila Bratuša, ki je bil najbližji strojnici. Tovarš Bratuš je brez premišljanja skočil v preplavljeno strojnico, kjer je bilo že 15 cm vode in izklopil glavno stikalo. Pri tem je tvegaj svoje življenje, ker je takoj za tem voda že dosegla rotorje elektro motorjev, kar bi lahko bilo za njega usodno zaradi kratkega stika, če ne bi pravočasno dosegel stikala.

S svojim požrtvovalnim delom je tov. Bratuš preprečil škodo, ki bi nastala z najmanj enomesečnim zastojem valjarne v višini približno 150 milijonov in pa s popravilom motorja najmanj 10 milijonov dinarjev.

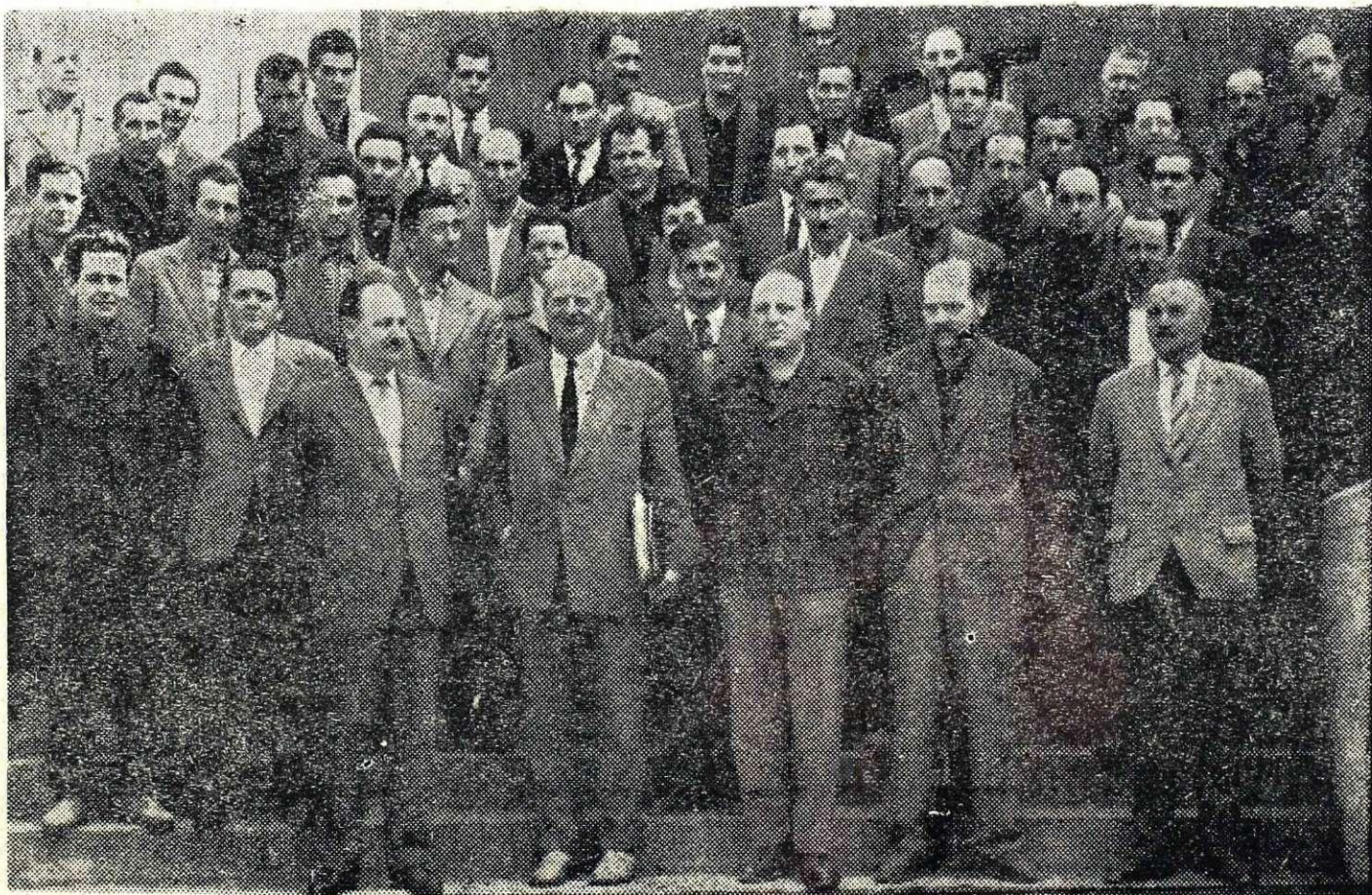
Upravni odbor je zato tov. Bratuša nagradil z enkratno nagrado 30.000 din, tov. Križmana pa z nagrado 10.000 din. Požrtvovalna in vestna delavca pa postavlja za vzgled ostalim našim sodelavcem.

Stojnin pri nakladanju ni več

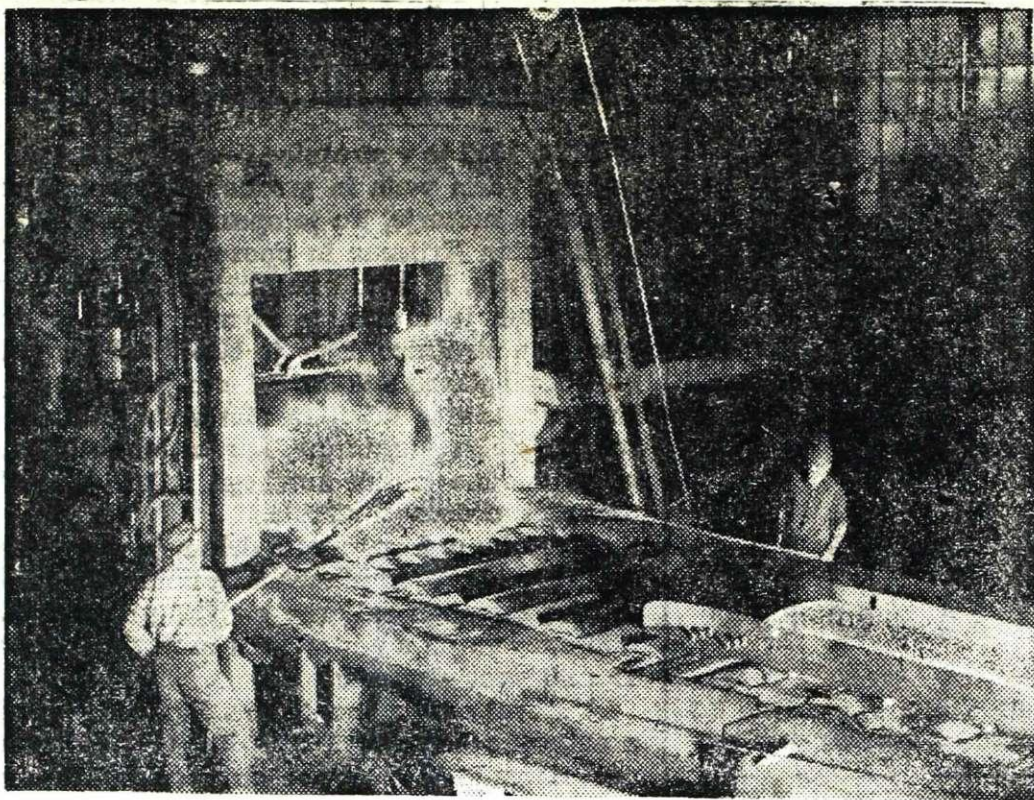
pa je, da smo temu vprašanju doslej posvečali premalo pozornosti. Priznati pa je treba, da so ti sestanki dosegli svoj namen. Mnogo težav smo odstranili in uspešno rešili tako, da smo danes lahko zadovoljni. Trdimo lahko, da nam je uspelo stojnine pri nakladanju blaga odpraviti. Oglejmo si samo številke: v januarju letos smo plačali stojnin pri nakladanju 204.790 din, v februarju 190.774 din, v marcu 173.824 din, v aprilu pa le 28.690 din. To je lep uspeh naših prizadevanj za znižanje stojnin. Odpraviti pa bo treba še teh 28.690 dinarjev, pa čeprav vsota ni velika.

To je bil trd oreh, s katerim smo se spoprijeli, toda kot že rečeno, stvari so ste kle po zaslugi nas vseh. Pri tem pa moramo vedeti, da ni dovolj, da smo težave pri nakladanju odstranili, treba je, da sprejete sklepe tudi v bodoče točno izvajamo. Ne bi bilo prav, če bi se težave, ki smo jih že odstranili, zopet ponovile.

Ker smo stojnine pri nakladanju uspešno znižali, je (Dalje na 5. str.)

Novi CDS našega podjetja po konstituantnem zasedanju

Po opravljenem remontu v valjarni 2400 proga spet normalno obratuje

Iz poročil predsednikov DS EE in UO EE

DRUGA POLOVICA APRILA IN PRVA POLOVICA MAJA STA ZNACILNI PO PRIMOPREDAJNIH SEJAH, NA KATERIH SO MED NOVOIZVOLJENIMI ČLANI ORGANOV DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA IZVOLILI PREDSEDNIKE IN NAMESTNIKE. DOSEDANJI PREDSEDNIKI SO NA TEH SEJAH PODALI POROČILA O ENOLETNEM DELU DS IN UO EE. NAŠE BRAVCE ZELIMO SEZNANITI Z IZVLECKI IZ TEH POROČIL. KER JE GRADIVO OBSIRNO IN IZREDNO ZANIMIVO, GA BOMO OBJAVILI V NADALJEVANJIH.

EE VALJARNA 2400 (DEBELA PLOČEVINA)

Delavski svet ekonomske enote valjarne 2400 je imel primopredajno sejo 24. aprila. Na tej seji je predsednik dosedanjega delavskega sveta podal izčrpno poročilo in naglasil, da se je z ustanavljanjem EE in samoupravnih organov v teh enotah začel nov gospodarski sistem, sistem samoupravljanja po neposrednem upravljavcu. Ta nadaljnji korak v razvijanju in krepitevi delavskega samoupravljanja nalaga neposrednemu proizvajavcu nove in težke naloge. Prvo leto novega sistema je dalo pozitivne rezultate, pokazalo pa tudi mnoge nepredvidene slabosti, s katerimi se bomo morali krepko spoprijeti, če hočemo s samoupravljanjem res doseči pravi namen.

V svojem poročilu predsednik izraža misel, da samoupravljanje jemljemo preveč enostavno in ne znamo ali pa nečemo izkoristiti vseh možnosti, ki nam jih daje. Pravi, da v njihovi mandatni dobi niso na nobenem zboru dosegli zadovoljive udeležbe, kar pomeni, da se proizvajavci, ki preko zbora postajajo tudi upravljalci, odrekajo te pridobitve socialistične revolucije. Meni, da bodo mo-

rali usmeriti vse sile za to, da zbori dobijo svoj prave namen.

Tudi obratovodstvo bo moralo po svoji liniji ukreniti vse mogoče, da postanejo vodilni ljudje enote tudi v pravem smislu vodilni. Meni, da je »nepošteno zasedati položaje pri vrhu plačilne lestvice, vse ostale obveze pa prepustiti tistim, ki fizično k našim dohodkom največ vlagajo, vendar pa najmanj prejemajo.« V nadaljevanju pravi, da tudi tem ne bo škodovalo, če bodo zvedeli, na kakšen način se pride do sredstev in če bodo kakšno uro tudi zastoj presedeli v obratu in dali svoje znanje in skušnje na razpolago skupnosti.

V nadaljevanju poročila je predsednik DS EE govoril še o velikih skritih rezervah, ki jih imajo v obratu, o neposrednem delu DS, o številu sej in prisotnosti in o vprašanjih, o katerih je DS na 11 sejah razpravljala. Omenil je še, da ni prav, da so člani DS EE, določeni za overovatelje, odklanjali podpisovanje zapisnikov, če jim osebno niso bili všeč. Poročilo je zaključil z mnenjem, da bodo vsa finančna vprašanja rešili le z večjo proizvodnjo, za kar so dani vsi objektivni in subjektivni pogoji.

EE ELEKTRO-TOPLOTNA ENERGIJA

Predsednik je na primopredajni seji UO dne 19. 4. 1962 v kratkem poročilu povedal, da je UO njihove poverilne dobe imel 10 sej, da so prve tri mesece razpravljali predvsem o tarifnih postavkah. Kasneje pa tudi o proizvodnji in problematiki obrata. Sklepe, ki jih je UO sprejel, so več ali manj izpolnili.

EE MARTINARNA

V svojem poročilu na primopredajni seji DS EE je predsednik povedal, da so v pretekli mandatni dobi imeli 9 sej. Na teh sejah so razpravljali o problemih obrata, predvsem pa o proizvodni disciplini, o kadrovskih problemih in o nagrajevanju po enoti izdelka. Razpravljali so še o normativu martinarne, sprejeli družbeni proizvodni načrt in načrt investicijskega vzdrževanja. Tudi o tekočih zadevah so razpravljali, reševali prošnje in pritožbe, večkrat pa načeli tudi vprašanje, kako znižati materialne stroške proizvodnje. S sprejetimi sklepi so redno seznanjali kolektiv.

Letošnje leto je martinarna začela z izredno lepimi uspehi, kar je vsekakor za sluga celotnega kolektiva. Velik delež k tem uspehom pa je prispeval tudi DS EE.

Na koncu svojega poročila predsednik priporoča novoizvoljenemu delavskemu svetu, naj čim več svojega truda vložijo v znižanje materialnih stroškov, ker bodo le tako največ vplivali na večje osebne dohodke in na celotni uspeh obrata.

(Dalje na 12. str.)

Novi člani komisij pri CDS

Na konstituantnem zasedanju novoizvoljenega CDS so bili za predsednike in članke komisij izvoljeni naslednji člani našega kolektiva:

Tušar - žična valjarna in Mara Kelbl - martinarna.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJE

predsednik Tone Doleno - UOS; člani: Ciril Trilar - promet, Vlado Jurčič - Javornik I, Tone Varl - kadroviski sektor in Anton Kelbl - martinarna.

KOMISIJA ZA NAGRADE, RACIONALIZACIJO IN NOVATORSTVO

predsednik inž. Stanko Čop - martinarna; člani: Franc Lah - promet, inž. Franc Vilman - projektivni biro, Franc Peternel - Javornik in Žiga Prestor - grupno vodstvo predelovalnih obratov.

KOMISIJA ZA PRITOŽBE

predsednik Julij Špringer - plinska in vodna energija; člani: Stevo Davidovič - komunalni oddelek, Mirko Kalan - promet, Franc Legat - elektropeč in Branko Petek - strugarna valjev.

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE

predsednik Polde Lomovšek - transport; člani: inž. Ivan Arzenšek - plansko-ekonomski oddelek, Anton Burja - mehanična delavnica, Ivan Kambič - valjarna 2400, Drago Mesarič - konstrukcijska del, Maks Rožič - livarna, Janko Bauman - martinarna, Janko Kavalar - grupno vodstvo predelovalnih obratov in inž. Franc Mlakar - elektročni oddelek.

STANOVANJSKA KOMISIJA

predsednik Franc Kobentar - mehanična delavnica; člani: Janez Šilar - konstrukcijska delavnica, Anton Rebolj - kadroviski sektor, Franc Malej - Javornik II in Martin Čufar - plavž.

HTV KOMISIJA

predsednik Janez Lešnik - hladna valjarna in žičarna; člani: Janez Bregant - plinski generatorji, Ivan Daks-kofler - komunalni oddelek, dr. Milan Čeh - obratna ambulanta in Ahmed Mislimov - šamotarna.

UPRAVNI ODBOR POČITNIŠKIH DOMOV

predsednik Lojze Likovič - cevarna; člani: Jože Hlebanja - žebeljarna, Ivan Vovk - sekretar podjetja, Franc Žvegelj - kadroviski sektor in Damjana Ažman - elektro energija.

V kolikor niso v delo stalnih komisij vključeni samo člani CDS, je treba ustrezno spremeniti poslovniki za delovanje stalnih komisij.

KOMISIJA ZA GOSPODARSTVO

predsednik Teodor Okrožnik - gradbeni oddelek; člani: Henrik Torkar - martinarna, Rado Pintar - valjarna 2400, Mato Panič - elektropeč, Milan Budja - izvoz, Stane Pulc - hladna valjarna in žičarna, Jože Terčič - žebeljarna, Milan Hrust - UOS in inž. Karol Ravnik - martinarna.

KOMISIJA ZA OSNOVNA SREDSTVA

predsednik Evgen Taler - šamotarna; člani: Simon Turšič - transport, Franc Arh - Javornik III, inž. Jože Jerala - mehanična delavnica in Stane Bratanič - Javornik III.

KOMISIJA ZA ORGANIZACIJO DELA IN STORILNOST

predsednik Alojz Šušteršič - mehanična delavnica; člani: inž. Aleksander Kavčič - Javornik II, Nazif Ljuta - Javornik I, Franc Osenk - gradbeni oddelek, Jurij Antič - martinarna, inž. Aleksander Pavliček - plavž, Jože Ušeničnik - valjarna 2400, Jože Mur - hladna valjarna in žičarna in Jože Košir - cevarna.

KOMISIJA ZA NAGRAJEVANJE

predsednik Stane Torkar - plavž; člani: Anton Dežman - valjarna 2400, Stanko Kliček - hladna valjarna in žičarna, Alojz Anderle - mehanična delavnica, Zdravko Pogačnik - kadroviski sektor, Pavle Celarc - martinarna, Zdravko Čufar - žična valjarna, Miha Zemva - žebeljarna in Milan Stare - Javornik III.

KOMISIJA ZA KADRE IN IZOBRAŽEVANJE

predsednik Martin Žvab - valjarna 2400; člani: Milan Dornik - OTK, inž. Peter Kunc - projektivni biro, inž. Avgust Karba - martinarna, Marjan Kumer - elektro energija, Lado Stenovec - hladna valjarna in žičarna in Zofka Godler - knjigovodstvo.

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

predsednik Franc Terseglav - elektročni oddelek; člani: Janez Smolej - livarna, Jože Makovec - konstrukcijska delavnica, Bogolo

Avtogensko rezanje legiranih jekel z železovim praškom

Postopek rezanja z železovim praškom, ki je pokazal izreden pomen v industriji po svetu, uporabljamo tudi v naši livarni.

V livarni odlivamo večje količine ognjeodpornih odlitkov iz raznih kvalitet prokronov, ki jih uporabljajo valjarne v njihovih žarilnih pečeh, kot nujne strojne dele. Prav gotovo je prednost vlivanja doma znatno nižja cena, ki ima prav sedaj, ko moramo gledati in analizirati tudi najmanjše stroške, poseben pomen.

Zaradi tehnoloških zahtev morajo imeti ti odlitki svoj livni sistem, ki se sestoji iz raznih dolivnih kanalov, napajalnikov, odduškov itd., ki

jih je treba po odlitju na kakršenkoli način odrezati od odlitka. V prvi vrsti lahko odstranimo te sisteme s struženjem, skoblanjem, ali pa jih ločimo z vrtanjem in nato odbijemo. Ti postopki so zelo dragi, ker so vezani na strojno delo, uporabo dragega orodja in visoko kvalificirane delavce. Poleg tega pride tudi do podražitve zaradi transporta in izgube dragocenega časa.

Uporaba železovega praška pa je omogočila avtogensko rezanje teh delov odlitka, in sicer tako, da uporabimo v ta namen avtogenski rezalnik, ki se od običajnega razlikuje po tem, da ima poleg dovoda za kisik in aceten

še dovod za železov prašek, ki v oksidacijski coni rezalnika zgori s svetlim plamenom, pri tem pa sprošča tudi veliko količino toplote, ki razlazi matični material in ga s tem prereže.

Prednost postopka rezanja s praškom je tudi v tem, da lahko režemo snovi, ki nimajo prostega železa, ki pri običajnem avtogenskem rezanju izgore in pravzaprav rezanje omogoči. Po tem postopku lahko režemo sivo litino, vse vrste legiranih jekel, bron in celo opeko, za katere vemo, da se avtogensko ne dajo rezati.

Na ta način smo v preteklih dneh pomagali tudi Litostroju, kjer so bili pred problemom, kako odrezati ogromen odlitek iz kromovega jekla, ki ga ni bilo mogoče odrezati niti s struženjem, skoblanjem ali vrtanjem, po tem postopku pa smo delo v izredno kratkem času in kvalitetno opravili v naši železarni.

Dokaz, da je postopek rezanja s praškom res napreden, je tudi v tem, da ga je pred kratkim osvojila tudi valjarna na Javorniku za rezanje legiranih in visoko legiranih jekel.

Postopek po svetu zelo s pridom uporabljajo za flemanje površin blokov legiranih jekel, namesto dragega struženja ali podobne mehanske obdelave. — T. R.

Program prireditev v okviru praznovanja dneva mladosti

- 22. MAJA**
ob 16. uri namizni tenis (TVD Partizan)
- 23. MAJA**
ob 15. uri atletika (igrišče)
- 24. MAJA**
ob 15. uri odbojka (igrišče)
Troboj: Gimnazija - ZJ - ŽIC
- 21. DO 23. MAJA**
tekmovanje mladine iz gradbenih podjetij. Sodelujejo: Sava, Gradis, Kurilnica, SVP
- 23. MAJA**
v gledališču Tone Čufar mladinska pevska revija
- 24. MAJA**
ob 16. uri pred gimnazijo ekshibicijsko tekmovanje motornih letalskih modelov
- 22. DO 25. MAJA**
mladinska likovna razstava v avli osemletke »Prežihov Voranc«
- 23. DO 28. MAJA**
foto razstava v avli Metalurške šole
- 24. MAJA**
ob 20. uri svečana akademija v gledališču Tone Čufar ob 21.30 uri velika iluminacija po akademiji
- 25. MAJA**
ob 8.30 uri tekmovanje najmlajših s skiroji za TVD Partizanom — ob 16. uri množični kros pred gimnazijo — ob 20. uri velike mokre vaje vseh gasilskih čet iz občine Jesenice pred gledališčem Tone Čufar
- 20. DO 27. MAJA**
tekmovanje vaških aktivov v športnih panogah
- 26. MAJA**
ob 19. uri kulturni program mladine iz ZJ z naslovom »Mladina v prostem času« v Delavskem domu
- 27. MAJA**
ob 9. uri srečanje mladine na Pristavi s pestro kulturno-zabavnim in športnim programom — ob 9. uri tekmovanje modelarjev na Pristavi
- 28. MAJA**
ob 18. uri v gledališču Tone Čufar brezplačna predstava za vso mladino »Punčka sanja«
- 29. MAJA**
ob 16. uri tekmovanje mladinskih aktivov v odbojki s sodelovanjem Žirovnice in JLA

O problematiki surovin za elektropeč

Eden izmed obratov, ki so navezani na uporabo surovin iz uvoza, je tudi elektropeč.

V letošnjem letu se pojavljajo iz meseca v mesec težave v pogledu dobave določenih feroclitin. Večkrat se zgodi, da so na proizvodnem programu nekatere kvalitete, ki zahtevajo dodatke različnih feroclitin, katerih trenutno ni na zalogi. Zaradi tega takšna kvaliteta ne pride pravočasno v izdelavo ali vsaj ne v tistem času, ko je stanje peči primerno za proizvodnjo te kvalitete jekla.

Znano je, da so velike težave pri nabavljanju določenih surovin iz uvoza, vendar so zaradi pomanjkanja le-teh tudi težave v obratu, ki ne ve niti za mesec naprej, kakšno jeklo bo lahko v prihodnje izdeloval.

Vemo, da naš obrat dobiva surovine iz vseh mogočih kontinentov in zgodi se tudi to, da so dobavitelji istih surovin večkrat različna podjetja iz raznih držav. Skoraj vsaka surovina, ki jo dobavlja drug dobavitelj, se pri izdelavi jekla drugače obnaša in je treba vedno znova ugotavljati njene lastnosti, kar povzroča precej težav pri proizvodnji. Zavedamo se, da ni vedno na razpolago dovolj deviz, toda pod takšnimi pogoji je zelo težko normalno proizvajati kvalitetno jeklo.

Iz teh razlogov bi bilo za normalno obratovanje našega obrata zelo prav, če bi imeli vedno na razpolago potrebne surovine iz uvoza in posebno dobro bi bilo, če bi bili dobavitelji po možnosti vedno isti. — F. Gorjanc

Kako je prišlo do nesreče v TP VI na Javorniku?

6. maja se je ponesrečil v trafopostaji VI na Javorniku Riko Ažman, zaposlen kot sirugar v elektro delavnici na Javorniku.

Obratovodstvo elek. energije je določilo, da je treba ta dan med 9. in 11. uro očistiti trafopostajo VI in VII v valjarni tanke pločevine. Med dvajsetimi ljudmi, ki so

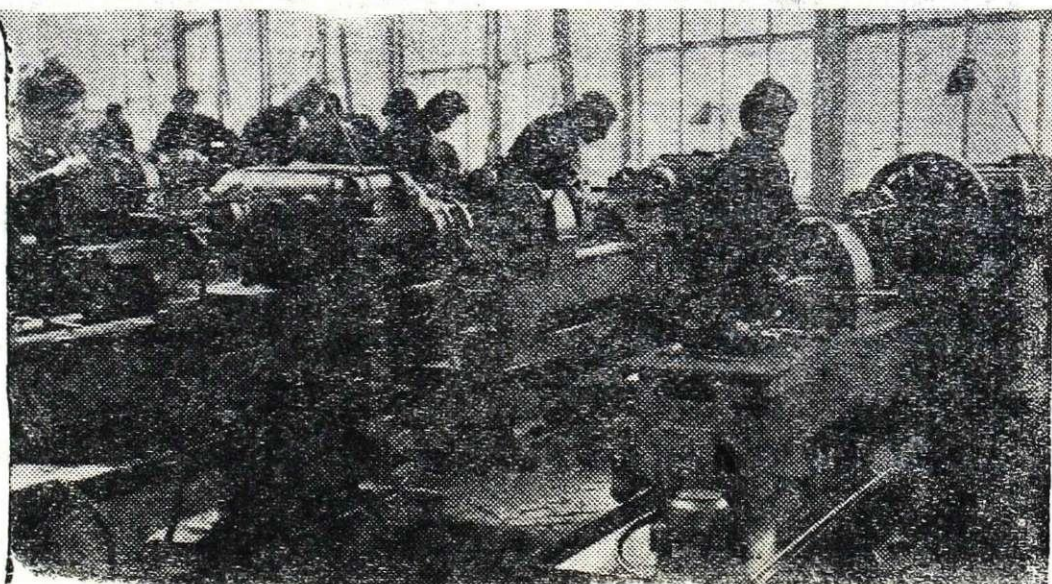
bili določeni za to delo, so bili tudi trije čistilci elektromotorjev, dva elektromehaniha in ponesrečeni strugar Riko Ažman.

Ko je težka proga prenehala z delom, je delovodja obvestil stikalničarja v RTP Javornik, naj izklopi trafopostajo VI in ozemlji vod. Po obvestilu, da je to storjeno, so s pomočjo žepnih baterij izvršili začasen preklop za luč in začeli s čiščenjem. Pokojni tov. Riko Ažman je najprej očistil celico 1 in nato hotel očistiti celico 10, na katero je bil vezan od spodaj navzgor dovodni kabel od transformatorske postaje VII. Iz te celice se namreč napaja motor naprave Baning in je ta dovod iz transformatorske postaje VII služil kot dodatno napajanje motorja. Ločilka v tej celici je bila izključena in z žico pritrjena na tečaj zaščitnih vrat. Pri organizaciji čistilnih del pa nihče ni izklopil močnostno stikalo v transformatorski postaji VII za dovod preko celice 10 k motorju naprave Baning. — Tako je bila naprava do vklopilnih nožev ločilke v celici 10 in zbiralnice pri mo-

torju Baning naprave pod napetostjo 5 KV. Ko se je Riko Ažman povzpel na prečno traverso celice 10, se je z desno roko prijel za levi roč ločilke in tako prišel neposredno pod napetost proti ozemljenim delom. Pri tem ga je vrglo v znak ter je dobil tudi poškodbe na glavi zaradi padca in sicer zloma lobanjskega dna. Ponesrečenemu so takoj nudili pomoč sodelavci, vendar je bilo večurno prizadevanje zaman, čeprav pod nadzorstvom zdravnika, ki je bil ves čas prisoten. Tov. Riko Ažman je podlegel dobljenim poškodbam.

Do nesreče je torej prišlo zaradi tega, ker ni bil odklopljen dovod iz transformatorske postaje VII za napravo Baning in zato, ker ni nihče preveril pred začetkom del, če je res tak iz obeh strani izključen. Naj nam bo ta tragičen dogodek ponovno strogo opozorilo, da moramo biti pri vsakem delu zelo previdni in strogo upoštevati vsa varnostna navodila in predpise.

Po zapisniku HTV službe

Vzgoja kadrov je za vsako podjetje zelo važno vprašanje in ji posvečamo zato veliko pozornost. Delavnica v ŽIS, v kateri vzgajajo bodoče kadre naše železarne

Gradnja investicijskih objektov

Precej je že napisanega o tem, kaj bomo gradili. Želimo vas seznaniti tudi o tem, kako gradimo in kaj smo že zgradili. Gradimo nekaj objektov, ki niso tako poznani in nekaj strojev, za katere komaj kdo ve, da so že prišli v podjetje in da že obratujejo.

Letos smo dobili naslednje stroje večje vrednosti: hori-

predvidoma zaključena do konca maja letos. Nato bodo začeli z gradbenimi deli zadnje faze in upamo, da bo vse dograjeno ob koncu leta 1962.

V istem roku naj bi bili dograjeni tudi čistilci plavžnega plina. Investicija, ki bo mnogo pripomogla k boljšemu delu visokih peči ter manjši zaprašenosti ozračja

smo letos kupili štiri viličarje, od tega dva 5-tonska in dva 3,5-tonska. Razen tega smo tudi lani kupili viličarje in kolavdirali 3 nove žerjave. Kupili smo tri konzolna dvigala, od katerih dve nista bili uporabljeni in smo eno srečno odprodali, drugo dvigalo SUB 100 pa nam interesent vrača in doslej še nismo našli kupca.

va finančna sredstva, smo zožili tudi obseg del na Belškem polju na najnujnejše, kolikor je potrebno za pravočasen in neoviran pričetek obratovanja novih valjarn. Ta dela obsegajo železniško in cestno povezavo Jesenic z novimi obrati po nasipu. Nasip je trenutno najvidnejši objekt, ki tudi zelo dobro napreduje. V tem objektu pa

na koti 549,5 za postavitve hal za valjarne, vzdrževanje in dovolj gradiva za gradnjo nasipa ter prostor za komunikacije.

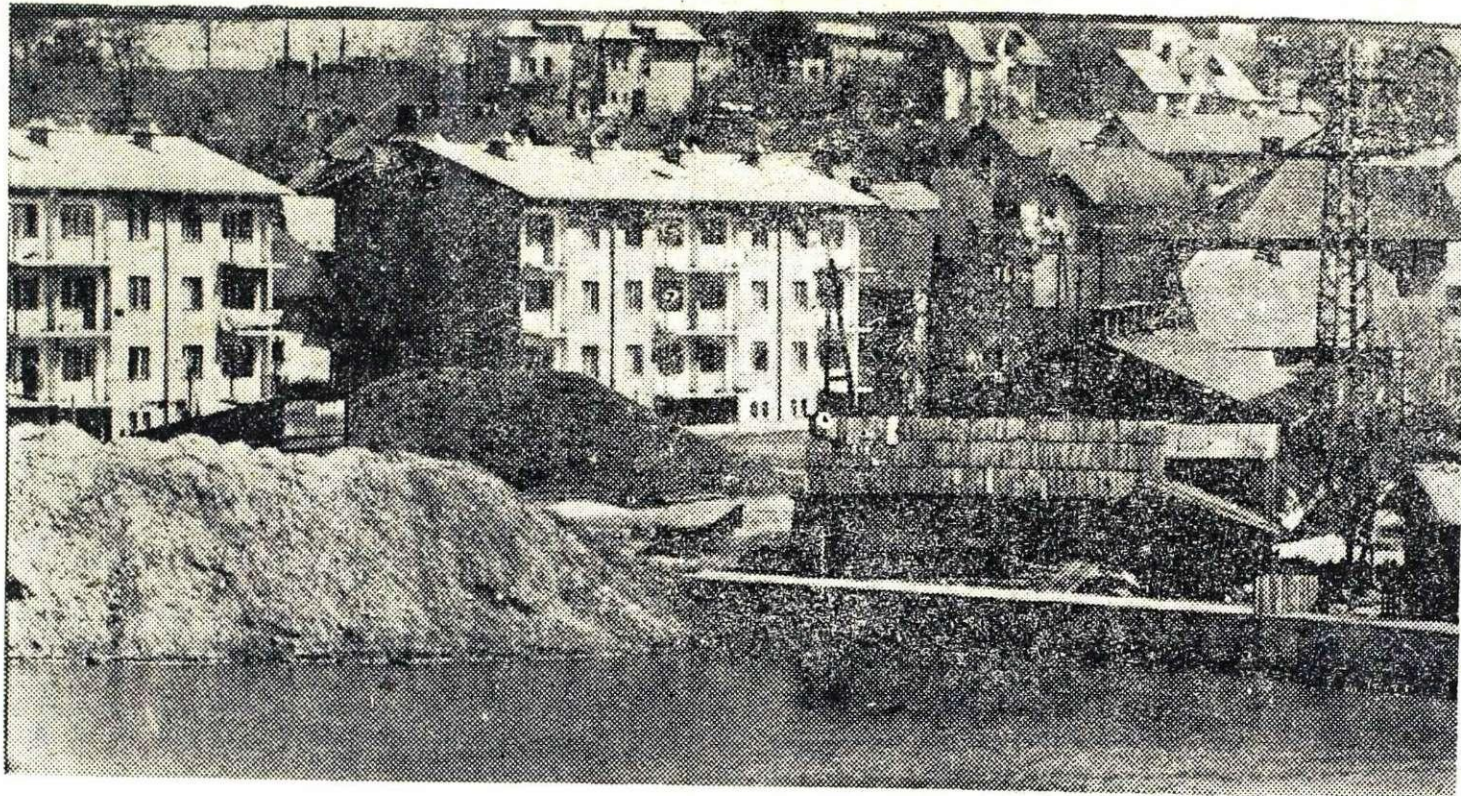
Namesto predvidene železniške in cestne povezave s starimi obrati na Javorniku, je rentabilnejši in tehnični izračun pokazal, da bo za ta del transporta zadostovala samo cestna povezava s potrebnimi objekti.

Doslej je v nasip vgrajeno nad 330.000 kub. m materiala. Vsa dela na nasipu morajo biti zaključena do konca oktobra letos. Poleg prepusta za Javorniški potok in mostu, bo treba vgraditi še okoli 170.000 kub. m materiala in potem urediti železniško progo in cestišče. Vzporedno s temi deli pa moramo urediti kanalizacijo na Borovljah in druga manjša dela.

Pri odkopu na Belškem polju bo treba prepeljati približno 650.000 kub. m materiala. Vključno z aprilom so doslej izkopali okoli 253.000 kub. m ali 39 odst. Vsa dela morajo biti končana do oktobra, da bi lahko pričeli z montažo hal. Tudi tukaj so potrebna razna vzporedna dela: prestaviti daljnovode, ki vodijo čez Belško polje, odstraniti vsaj dve montažni hiši itd. Zanimiv je morda podatek, da je na teh delih zaposlenih 8 bagrov, 3 scraperji, 13 demperjev, 27 kamionov in 10 buldožerjev. Skupno torej 61 raznih strojev in vsega 80 do 100 ljudi. Mesečno odkopljejo in prepeljejo okrog 80 do 90.000 kub. m gradiva.

Za nove valjarne so potrebne zaenkrat naslednje hale:

a) Hala bloominga, ki bo 30 m široka in 600 m dolga. V njej bo prostor za slačenje kokila ali stripanje, prostor za globinske peči, za blooming valjarno s pomožnimi napravami in valjarno za valjanje trakov s pomožnimi napravami.

Nasip v zvezi z rekonstrukcijskimi deli za povezavo Belškega polja z obrati na Savi je vsak dan daljši. Zato bo treba porušiti tudi hišo, iz katere je šel v partizane prvoborec Finžgar

zontalni vrtni stroj, vreden 25 milijonov, ki je že pričel obratovati v mehanični delavnici na Jesenicah. Valjarne tanke pločevine je dobila ravnalni stroj, vreden 27 milijonov din in napravo za merjenje vatnih izgub pri dinamno pločevini, ki je stala 19,2 milijona din. Naprava še ne obratuje, ker čakamo na strokovnjaka dobavitelja, ki bo napravo spustil v pogon. V žebeljarni so dobili še štiri žebeljske stroje v vrednosti 5,7 milijona din, ki bodo zamenjali stare izrabljene. Za delavnico OTK je prispela stružnica v vrednosti 5 milijonov in ploskovni brusilni stroj, ki stane 4,9 milijona din. Raznih manjših strojev in naprav smo dobili v vrednosti 6,2 milijona din. Kupili smo tudi štiri viličarje v vrednosti 36 milijonov din za izboljšanje internega medobratnega transporta. Garaža je dobila dva osebna avtomobila v zameno za stare izrabljene, ki so več ali manj odslužili. Če upoštevamo še plačilo za ostala transportna sredstva, smo do konca aprila nabavili že za 172,4 milijona dinarjev naprav in strojev.

Manj viden objekt je tudi rekonstruirana razdelilna transformatorska postaja na Jesenicah. Sedaj zaključujejo montažo komandnega prostora ter 35 kV in 5 kV celice. Montaža bo skupaj s prenosom obstoječe opreme

našega kraja, bo tako dočkala skoraj desetletnico začetka. Gradbena dela sedaj zaključujejo. Tudi z montažo, tako konstrukcije ter opreme kot tudi električne opreme in instalacije, so začeli.

Čistilni bazeni ob Savi imajo tudi že skoraj dokončen izgled, vsaj kar se tiče gradbenih del. Monterji zaključujejo montažo stikalne omarice in transformatorja. Strojno opremo pričakujemo konec tega meseca iz Poljske. Most, ki bo povezoval sedimentne bazene s čistilci plina, je tudi v izdelavi.

Črpalnica z zajetjem ob Savi bo predvidoma zgrajena do oktobra letos. Gradbena dela so že skoraj pri kraju. Za montažo električne opreme so v teku pripravljala dela. Strojna oprema, razen črpalk, ki so že v podjetju, bo prispela v tem mesecu.

Od večjih del, ki jih vodi operativna uprava osnovnih sredstev, naj omenim še popravilo prizidka žične valjarne, kar mora biti izgotovljeno do septembra in zaključna dela na višinskem rezervoarju, ki bodo zaključena do 1. julija letos.

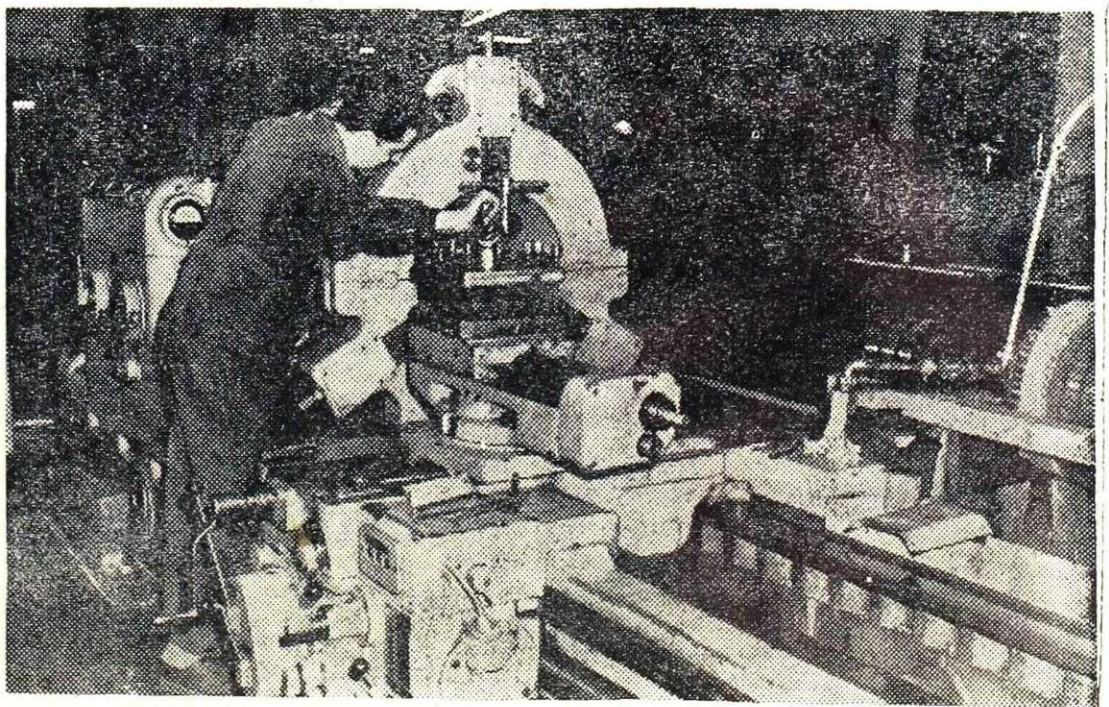
Ker sem pred kratkim slišal ostro kritiko, da je transportno vprašanje v našem podjetju zanemarjeno ali celo pozabljeno, naj se ob njem malo več zadržim. Že uvodoma sem navedel, da

Za letos smo predvideli naročilo treh konzolnih dvigal iz sredstev, ki smo jih dobili na razpolago v ZDA. Naročili bomo tudi 21 žerjavov. Razen tega smo lani kupili 5-tonski kamion za interne prevoze, 400 tonsko diesel lokomotivo in pripravljamo nabavo nadaljnjih lokomotiv.

Največji razmah pa je pri pripravi za gradnjo novih valjarn »Bela«. Ker moramo omejiti dela na razpoložljivi

so vključeni manjši, kot prepust za pretok vode z leve strani nasipa v Savo, ki je že dograjen. Sedaj smo začeli z deli na prepustu za Javorniški potok, ki ni majhen objekt. Skupno s potrebno najnujnejšo regulacijo bo stal nad 60 milijonov. Največji objekt bo seveda most nad cesto in novim mostom na Borovljah.

Dela na odkopu bomo izvedli samo toliko, da dobimo zadostno ravno površino

Tudi veliko stružnico »Škoda« le kolektiv mehanične delavnice dobil v lanskem letu

in nabava opreme

b) Hala strojnice, ki bo 450 m dolga in 20 m široka. V njej bodo pogonski motorji in naprave za blooming, valjarno trakov in valjarno gredic. V preostalem delu pa strugarna valjev.

c) Hala za valjarno gredic bo dolga 540 m in 30 m široka. V njej bo tudi čistilnica polizdelkov ter prostor za stroje jeklovleka.

d) Hala vzdrževanja, dolga 108 m ter 30 m široka. Izven hale je še 34 m proste žerjavne proge. Ta hala je že v gradnji ter bomo začeli v drugi polovici tega meseca s montažo.

Skupaj bo postavljeno v tej fazi 46.440 kv. m pokrite površine hal s težo železne konstrukcije približno 5.800 ton. Vse hale morajo biti postavljene do konca septembra 1963, hala vzdrževanja pa že do konca letošnjega leta. Gradili jo bomo samo do stopnje, da bo lahko služila za vskladiščenje in predmontažo opreme, ki bo prihajala iz ZDA.

Za uvozno opremo iz Amerike smo za večji del že za-

prosilj Jugoslovansko investicijsko banko za komercialno soglasje za podpisovanje pogodb. Trenutno so v izdelavi pogodbe, ki bodo v glavnem pripravljene za podpis do konca maja.

Za rekonstrukcijo visokih peči in gradnjo aglomeracije vodimo razgovore s poljskimi podjetji in pričakujemo, da nam bodo v kratkem poslali ponudbe za izdelavo načrtov in dobavo opreme.

Tudi za elektropeč in žično valjarno imamo že pripravljene vse konkurenčne ponudbe in bomo za zaključevanje čakali samo še na komercialno soglasje banke. Seveda pa je vsa nadaljnja gradnja, oziroma tempo gradnje odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev. Sedaj financiramo dela iz sredstev, katera imamo na razpolago za lastno udeležbo. To delamo seveda v soglasju in po odobritvi investicijske banke.

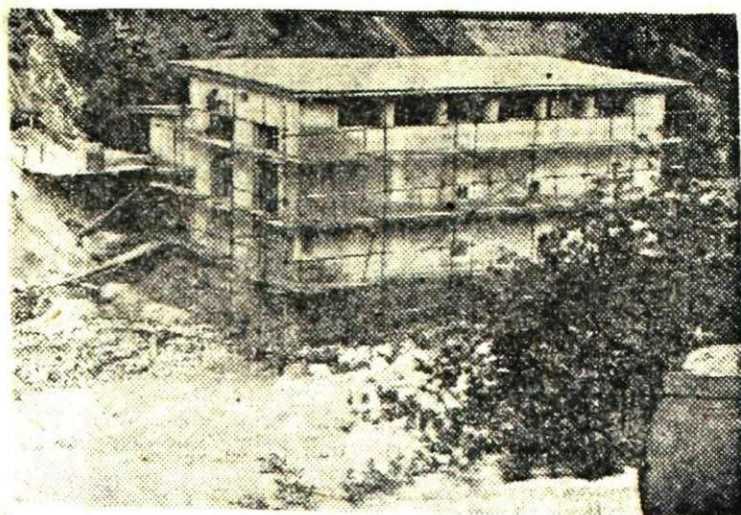
Razpoložljiva sredstva znašajo le nekaj več kot naše obveznosti do dobaviteljev in izvajavcev del. To pome-

ni, da nam bo konec maja zmanjkalo sredstev za nadaljevanje del in da je skrajni čas, da sklenemo z banko kreditno pogodbo, ali da nam banka s primernim avansom omogoči nadaljevanje del, za katerega smo zaprosili, vendar nam tega doslej niso odobrili.

Na obveznih rezervah imamo sicer blokiranih nekaj sredstev, za približno mesec dni dela, vendar ne moremo ničesar posebnega pričakovati in menimo, da je edini izhod čim hitrejša rešitev v pogodbi z investicijsko banko in zagotovitev potrebnih finančnih sredstev.

Dosedanja realizacija del je dokaz, da smo realno predvideli potrebna sredstva in upamo, da jih bomo tudi dobili. Hitra gradnja je cenejša in nam da tudi hitreje proizvodnjo. S tem je tolikšna investicija tudi gospodarnjša.

Vsa gradnja je sedaj v takšnem stanju, da lahko še vedno obdržimo večino predvidenih rokov, če bomo dobi-

Ob levem in desnem bregu Save se slika iz dneva v dan spreminja

li v maju potrebna finančna sredstva.

Medtem smo dobili iz ZDA obvestilo, da je EXIM banka iz Washingtona potrdila tehnično in gospodarsko rentabilnost dokumentacijo predloženega programa nabave opreme iz dodeljenega kredita 15 milijonov dolarjev

v ZDA. S tem bomo po komercialni soglasnosti investicijske banke, za kar smo že za večji del opreme zaprosili, lahko takoj podpisali kupne pogodbe z ameriški dobavitelji in začeli izkoriščati dodeljeni kredit.

inž. Milan Marolt

Izboljšana kontrola izvajanja delovnih nalogov

V času ekonomske samostojnosti se na obrate, kot samostojne EE, prenaša vedno večja odgovornost in skladno tudi vedno večje naloge. Naloga obratovodstva je, da vodi celoten tehnološki proces obrata ekspeditivno na najbolj ekonomičen način. Eden izmed važnih problemov je tudi pravočasno izpolnjevanje izdanih delovnih nalogov, ki se kaj radi pozabijo. Zato je nujno potrebna nekakšna kontrola o tem.

Ta problem kontrole delovnih nalogov smo rešili na svojevrsten način, z miniaturno kartoteko, razvrščeno po sektorjih. Vsak sektor ima svojo šifro. Na vsaki kartoteki je zabeležen datum izdanega naloga, šifra sektorja oziroma referenta in skupno število izdanih delovnih nalogov ter kratka vsebina naloga. Kartoteko izdelujemo v dvojniki, en izvod prejme referent - zadolženec, en izvod ostane obratovodstvu. Po opravljenem delu kartoteko odložimo v poseben predal. Razume se, da ne vnašamo v kartoteko redno tekoče delo, temveč samo tekoče probleme, ki jih je treba čim hitreje rešiti. Zadeva je zelo preprosta, učinkovita in brez posebne administrativne birokracije. Po jutranjih reportih - poročilih in ogledu terena je razvidno, kakšne delovne naloge je treba izstaviti.

Prednosti takega načina so zelo zanimive. Zadolženec ima stalno pred seboj delovni nalog, ki ga ne more prenesti, dokler ni delo opravljeno. Po številu kartonov vidi, koliko delovnih nalogov mora še izpolniti in koliko jih je izpolnil. Obratovodja

ima stalno točne podatke, koliko delovnih nalogov je izvedenih in v katerih sektorjih.

Največja prednost pa je v tem, da prav na ta način lahko točno ugotovi, kateri sektor oziroma referent je najbolj ali najmanj obremenjen in kje je potrebna večja pozornost ali pomoč.

Tak način dela smo uvedli že decembra lani, uvedemo ga pa lahko zelo hitro in prav v vseh sektorjih dejavnosti. Vemo, da bi marsikateri zadeva morala biti urejena, ker je bilo že dano naročilo, toda morda prav zaradi pomanjkljive kontrole še ni urejena.

Ob opisani kontroli pa ne moremo pozabiti na izstavljene delovne naloge, kar je največja prednost omenjenega načina kontrole.

Niko Bernard

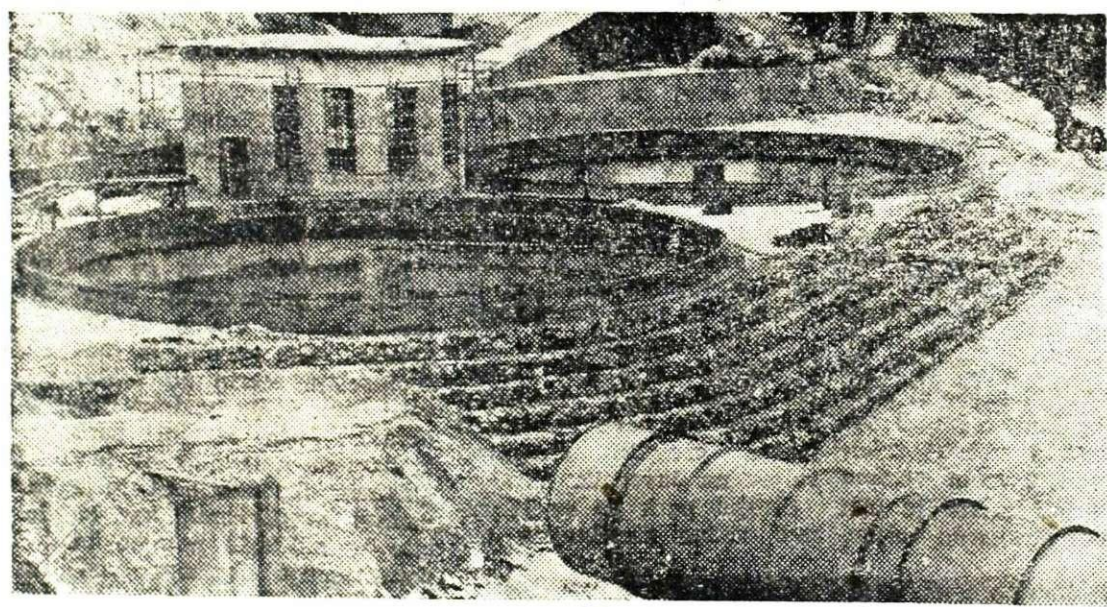
Stojnin ni več

(Nadaljevanje s 1. strani)

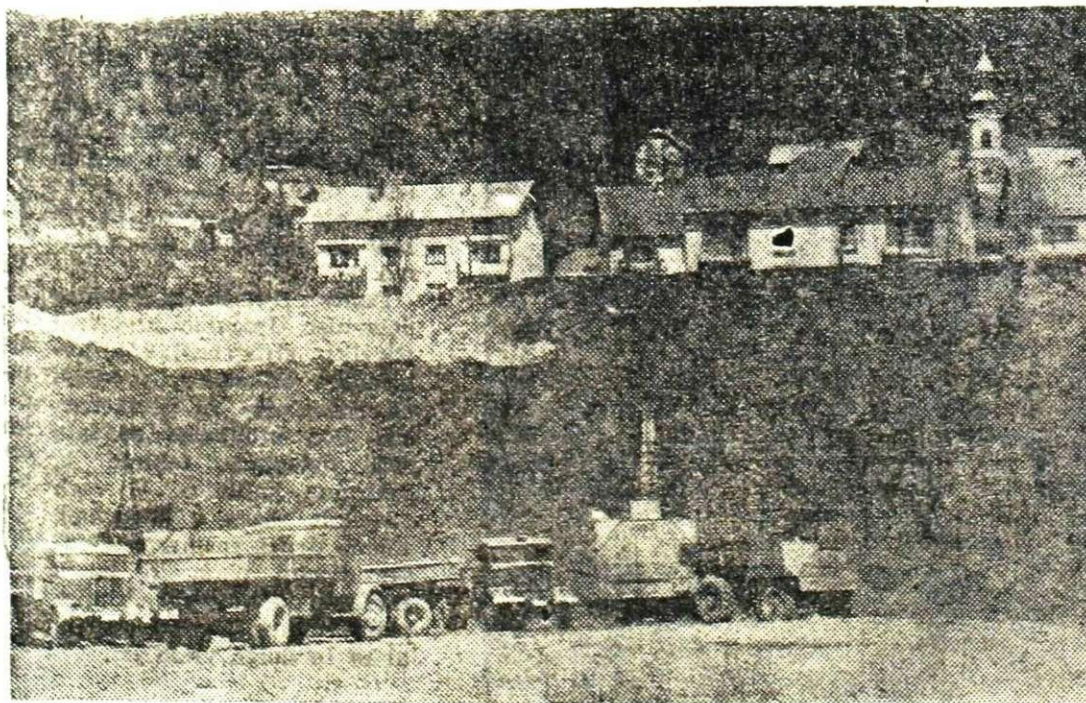
bil sprejet sklep, da zaenkrat redni sestanki niso več potrebni. Sklenjeno je bilo tudi, da se v bodoče s stojnino obremeni obrat, ki bi jo povzročil. Le tako bodo tudi obratovodstva bolj zainteresirana za odpravo stojnin pri nakladanju blaga.

P. G.

Op. uredn.: Brez dvoma je to zelo lep uspeh, prizadevati pa si bomo morali, da bi znižali tudi stojnine pri razkladanju, ki še bolj obremenjujejo naše podjetje. Seveda je to povezano z različnimi težavami, ki jih sami ne bomo mogli uspešno rešiti, toda marsikaj pa bi lahko storili vsaj v obdobjih, ko surovine normalno prihajajo v naše podjetje.

Na levem bregu Save se bližajo koncu. Dorrovi čistilci bodo kmalu dograjeni

Pri delih na Belškem polju sodeluje skupno 61 raznih strojev in vsega 80 do 100 ljudi. Mesečno odkopljejo in prepeljejo okrog 80.000 do 90.000 m³ gradiva

Mehanična delavnica nekdanj, danes in jutri

Današnja reportaža vam prinaša nekaj o mehanični delavnici, njenem razvoju in njeni bodočnosti. Uvodni članek o razvoju je napisal obratovodja tov. Boris Puh, razgovore s člani tega kolektiva pa je vodil naš stalni sodelavec.

Razvoj mehanične delavnice

Železarstvo ima na Jesenicah že večstoletno tradicijo. Odkar obstoja, pa ima tudi lastne vzdrževalce. V začetku so vzdrževali oziroma popravljali obstoječe metalurške naprave proizvodni delavci sami. Z večanjem kapacitet pa so bile večje tudi zahteve po popravilih in zato so na Stari Savi ustanovili posebno skupino ljudi ter prvo mehanično delavnico, ki je združevala vse takratne vzdrževalce. Železa 1898 pa je bila zgrajena hala mehanične delavnice, ki temu namenu služi še danes in je sedaj v njej strugarna. Takrat so bili v njej vsi vzdrževalci, poleg ključavničarjev in strugarjev tudi mizarji, tesarji, kleparji in inštalaterji. Strojni park v tej dobi je bil naslednji: 3 velike planske stružnice, 1 velika stružnica (predelana iz stružnice, ki je bila pripeljana iz tovarne elektrod na Dobravi), 3 srednje stružnice, 8 malih stružnic, 2 šepinga, 3 veliki skobelni stroji, 2 rezkalna stroja, 3 vrtni stroji, 1 stenski vrtni stroj in 2 mala vrtna stroja. V isti stavbi je bila takrat tudi strugarna valjev,

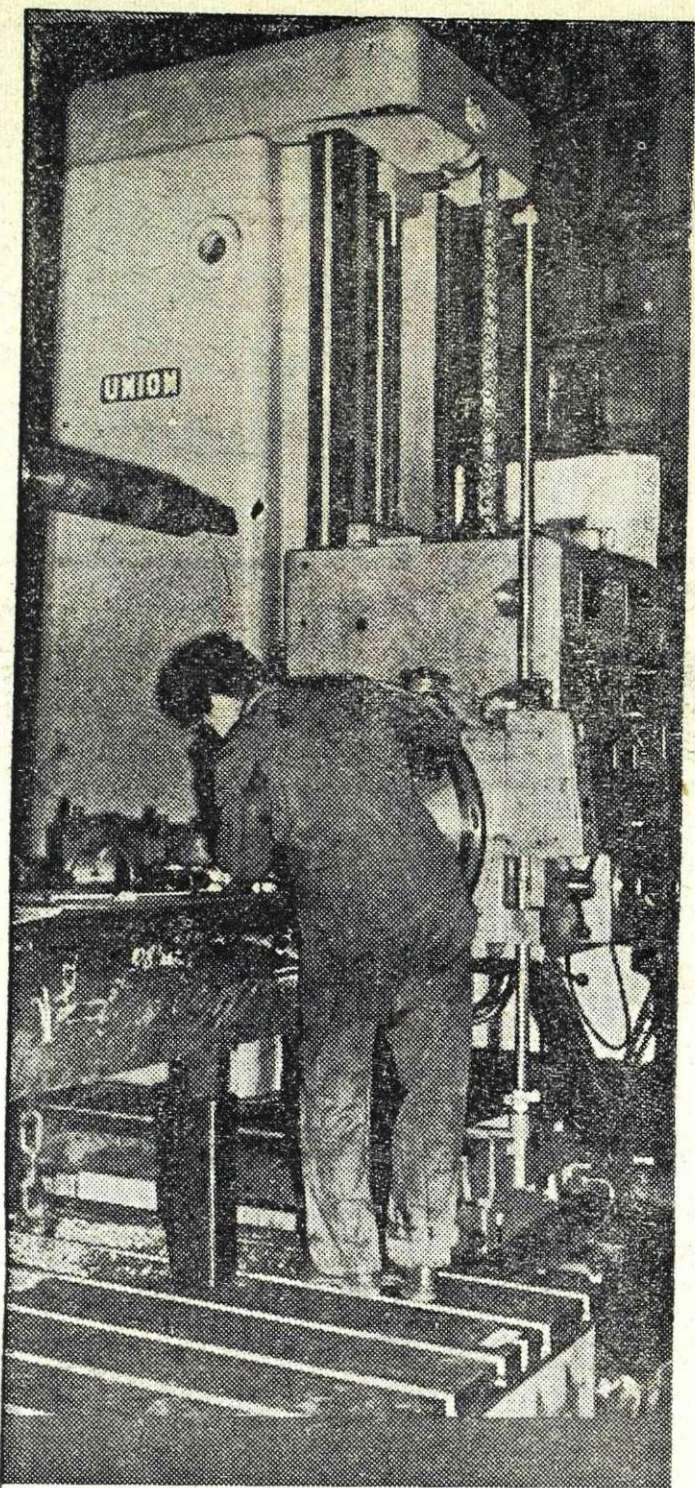
ki je imela 2 veliki stružnici, 2 srednji in 3 male stružnice ter 2 stroja za rezkanje deljic.

Po letu 1930 se je zaradi povečanja proizvodnih kapacitet moral povečati tudi strojni park. Da bi pridobili potrebno površino, so podaljšali obstoječo stavbo za 20 m in sicer v presledku med livarno in takratno mehanično delavnico. Toda namesto ključavničarjev so dobili v podaljškem prostoru mizarje, ker je stara mizarna pogorela in so ostali tam do leta 1937. V letih 1930 do 1932 so nabavili precej novih strojev: univerzalni rezkalni stroj za izdelovanje zobatih koles, skobelni stroj za izdelovanje stožčastih zobatih koles, srednje stružnico John Bill, radialni vrtni stroj Kolb in horizontalni vrtni stroj, ki je bil prej v tovarni elektrod na Dobravi in pred postavitvijo temeljito popravljen. Ker ključavničarji zaradi mizarjev niso mogli izprazniti prostora za nove stroje, so takrat preselili strugarno valjev na Javornik.

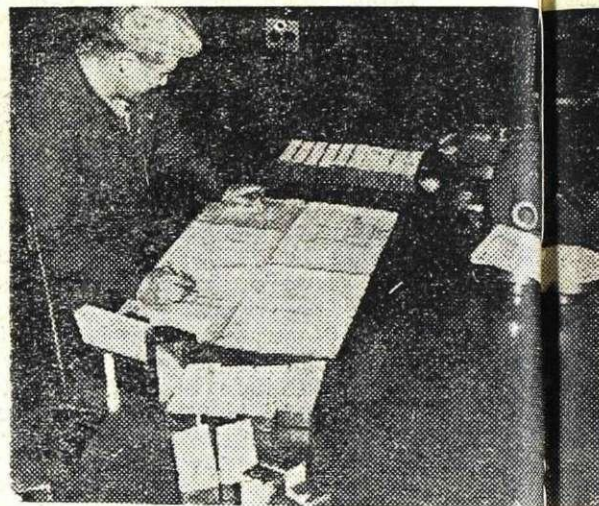
Strojni park pa se je zaradi vedno številnejših na-

ročil stalno večal, zato so mizarje v letu 1937 preselili in njihov prostor so dobili ključavničarji do leta 1943, ko so zasedli današnji prostor. V letu 1937 pa je mehanična delavnica dobila še:

Nekaj Ajax ključavničarjev, ki so že okrog 52 let so čisto dotraja. Zanje jih bo treba znevmi ključavničarje. Tudi pred kovne odgovalja ob

Horizontalni vrtni stroj je prav tako eden od strojev, ki jih je mehanična delavnica šele pred kratkim dobila

Priprava dela je v mehanični delavnici zelo natančna

4 male stružnice, vrtni stroj »Raboma« in 2 velika skobelna stroja.

strukciji železarstva pa mesto splošno potrebne komunikacijske strukture, bo kovačnica postavila

Razmah po osvoboditvi

Po osvoboditvi so se kapacitete proizvodnih obratov železarstva stalno večale. Številni novi oddelki in modernizacija starih so zahtevali tudi večje vzdrževalne obrate. Toda strojni park mehanične delavnice se je v glavnem izpopolnjeval le z malimi stružnicami, ker so bile še nujnejše potrebe in pomanjkanje deviznih sredstev. Ko je bil položaj v tem oziru že nekoliko boljši, smo predlagali vodstvu podjetja nabavo velike stružnice, odvalno rezkalnega stroja, večjega horizontalnega vrtnega stroja in stroja za brušenje spiralnih svedrov, ki smo jih v letu 1961 oziroma nekaj letos tudi dobili. Za boljše kvaliteto našega dela smo dobili tudi stroje za brušenje widia nožev, ki jih tudi že s pridom uporabljamo.

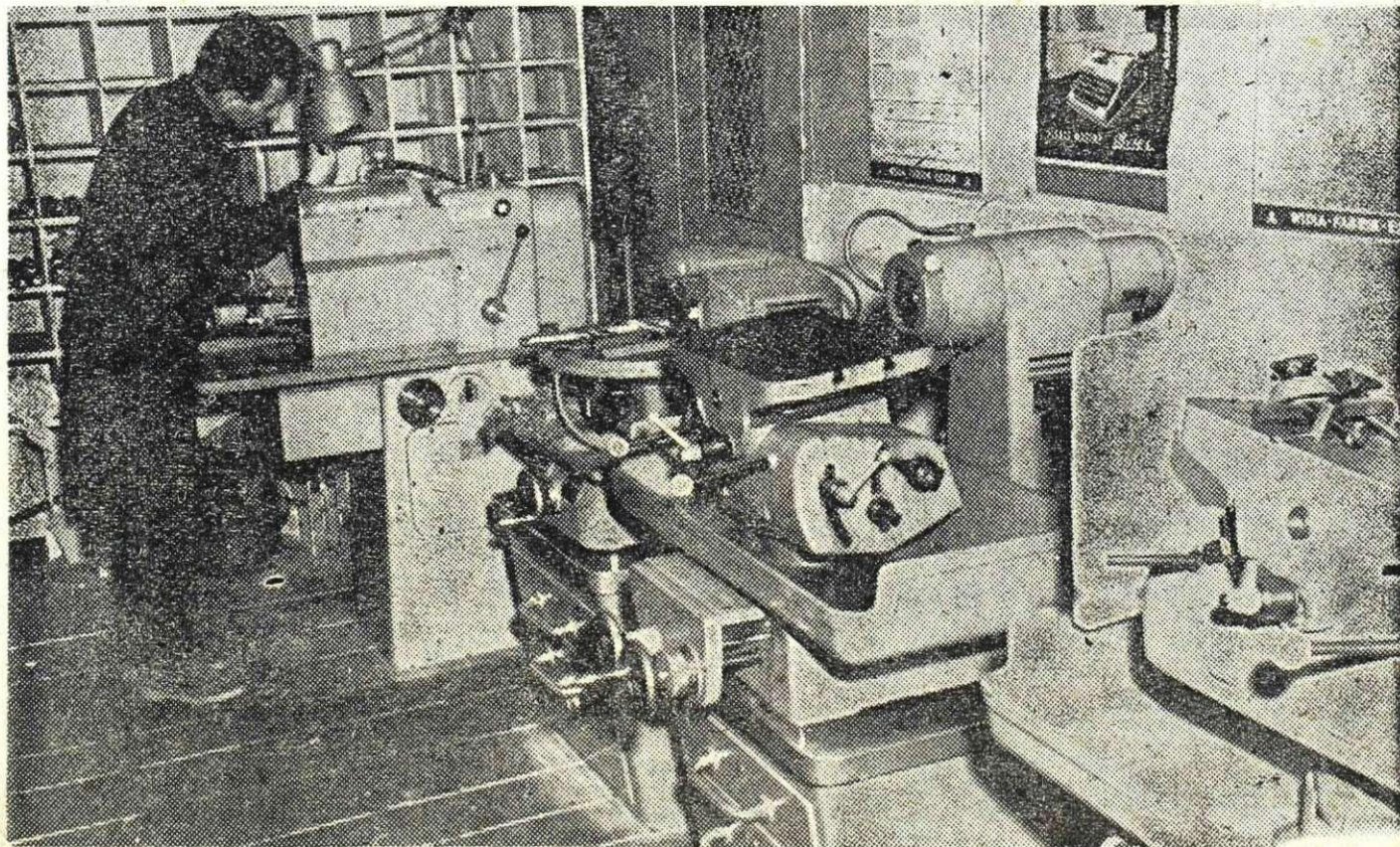
Danes tvorijo mehanično delavnico Jesenice naslednji oddelki: strugarna, ključavničarska delavnica, orodjarina, kovačnica in jermenarna. Pod orodjarno spadata tudi delavnica tehnic in centralna kalilnica. V vseh oddelkih, razen v kovačnici, imamo danes razmeroma dober strojni park, ki bo s pravilno uporabo in skrbnim vzdrževanjem odgovaljal ahko še dolgo vrsto let.

Predvidene spremembe v zvezi z rekonstrukcijo podjetja

Zelo problematična so strojna kladišča v kovačnici.

Delovodja FRANC MAN dela v našem podjetju že 25 let. Na vprašanje, kakšno mesto ima vloga vzdrževalne službe v podjetju, je tovarniš Raman dal:

»Dobro in kvalitetno vodstvo si brez strojnih vzdrževalnih strojev skoraj ne more predstavljati. Potrebe so vsak dan, vendar jih bomo obvladali v primeru, če bomo imeli vavci razpolagali potrošnim znanjem in organizacija dela v podjetju, ki reševanju danih nalog ni najbolj kritična. Vsak dan ugotovljamo, da hihi predurjena, zato so sleherni od nas potrebni bo zaostajali. V dnevni praksi lahko lamo, da bi hihi strokovni nadaljevali našim vzdrževalnim potrebni. Take tebe b organiziral Cente za ževanje odraslih, med bi tehnično izvedbo prepustili strokovnjaku podjetju. Da so tak več kot potrebni, n posebej poudarjajo, vendar znano, da imajo gi od naših sodelav vedno pomankljivo bo in jim je dodatno ževanje nujno potre

Stroji za brušenje widia nožev, ki jih že s pridom uporabljajo, bodo mnogo doprinesli k boljši kvaliteti izdelkov mehanične delavnice

Delavnica jutri

Kdaj je starih leten so res že na prostoru pocinkovalnice ane Zamenjati žice.

Toda tudi stavba strugarne je stara že 64 let in jo bomo morali zamenjati z novo, modernejšo. Stavba ima leseno strešno konstrukcijo na štirih vrstah stebrov, ki razdeljujejo prostor v tri polja. Žerjavna proga je samo v osrednjem polju in strojev v stranskih poljih ne moremo posluževati z žerjavom. Poleg te pomanjkljivosti in zaradi premajhne površine tudi obdelovalni stroji niso najboljše postavljeni.

V kolikor bodo finančna sredstva, bo dobila konstrukcijska delavnica nove prostore, njene sedanje prostore pa bomo dobili mi, kar nam bo omogočilo lažje in boljše delo. Poleg tega pa bo modernizacija notranjega transporta — uvedba avto- kar in tovornjakov namesto ožkotirnega prometa, izboljšala dovoz materiala in odvoz izdelkov naročnikom, kar danes ni povsem zadovoljivo.

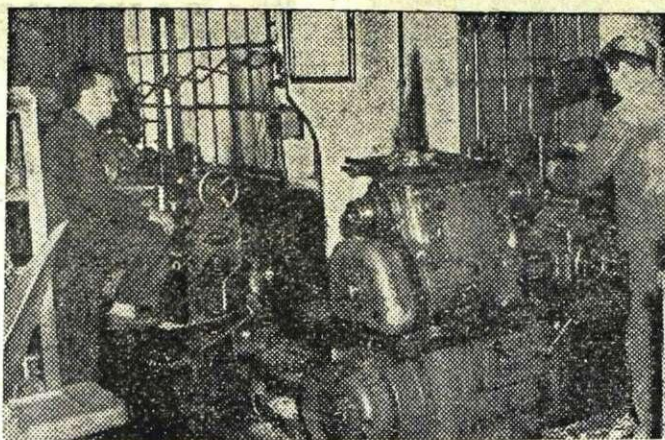
ena proizvodnja za solidno evanje strojev

FRANC ROZ- Naša podjetja Na vprašanje, o in vloga ima služba v podjetju Roman pove-

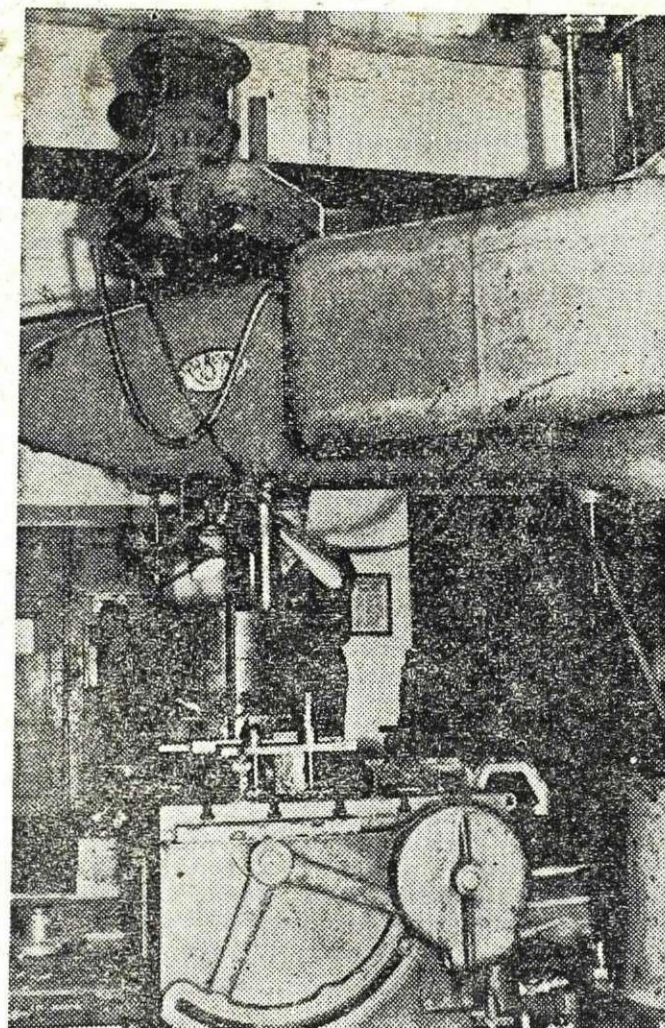
valjetno proiz- breč solidnega strojih naprav oremi zamisliti. vsak dan večje, omo obvladal le e bdo vzdrže- gali potrebnim nanjem in če bo delav podjetju i dan nalog tu- kritičnih časih.

o, kajamo, da ehnik hitro nato si bo moral nas pritruditi, da ajal. V vsako i lahko ugotav- bi bili večerni daljevalni tečaji vavcem zelo po- tečaj bi lahko enter za izobra- slih, medtem ko vedbo predavanj rokovanjem v so taki tečaji rebni, ni treba darjati, saj je e, da imajo mno- sodelavcev še njkljivo izobraz- dodano izobra- o potrebno.

REPORTAŽO NADALJU- JEMO NA OSMI STRANI

Strugarji so danes v zgradbi, v kateri je bilo nekdanje združeno celotno vzdrževanje. Toda prostor je že mnogo pretesen, žerjavna proga pa je sploh samo v srednjem delu zgradbe

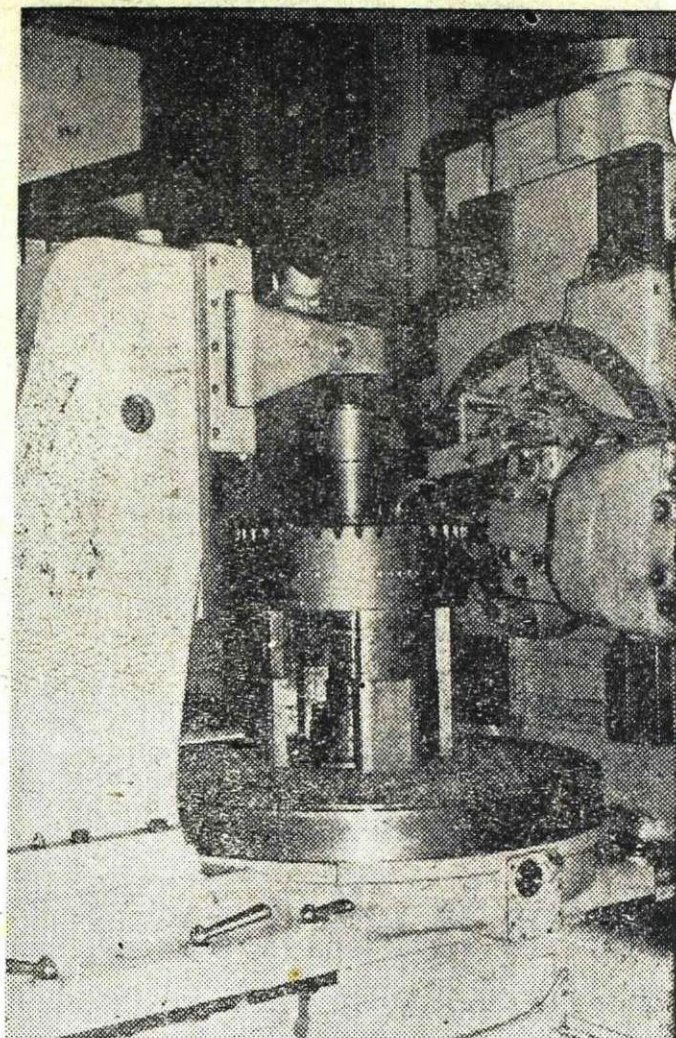
V letu 1937 je mehanična delavnica dobila vrtalni stroj »Rabomac«

Delo z novimi stroji je hitrejša in cenejša

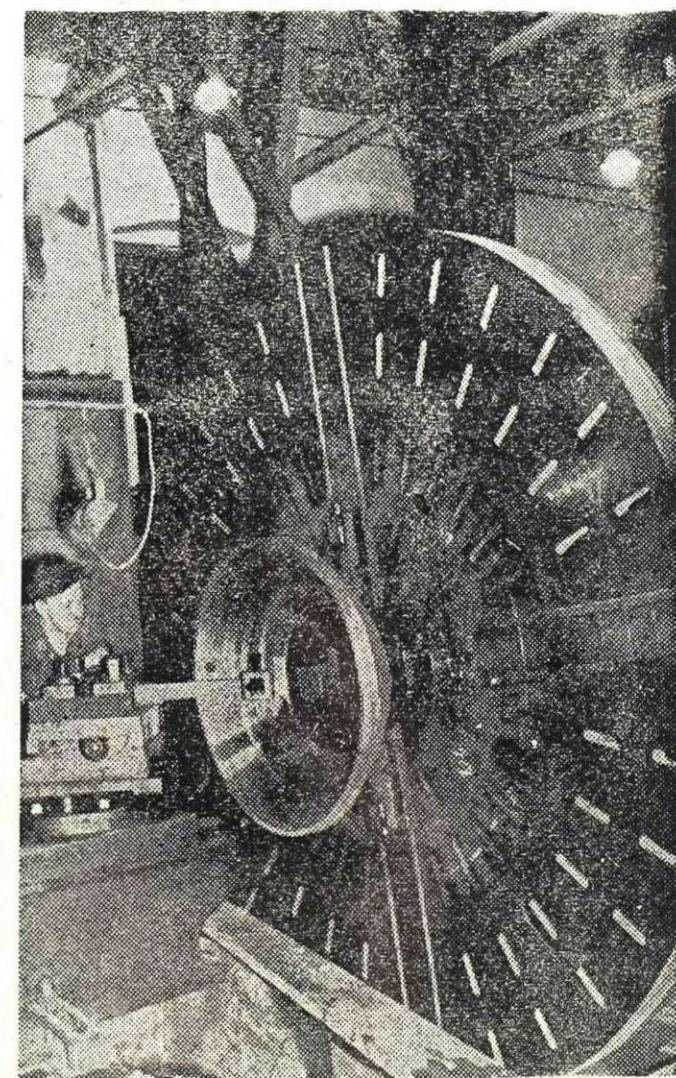
V mehanični delavnici smo poiskali tudi tov. MIRKA ZUPANA, ki je zaposlen kot rezkar. V zanimivem razgovoru nam je povedal, da je v našem podjetju zaposlen že 19 let in da ga delo, ki ga opravlja, zelo zanima. Najprej je delal na šepingu, zdaj pa že 12 let dela na strojih za splošno ozobljenje. Lani v oktobru so v mehanični delavnici montirali nov odvalno-rezkalni stroj, ki pomeni za kolektiv mehanične delavnice in našo železarno pomembno pridobitev. V prejšnjih letih smo morali dajati v obdelavo nekatere dele v Litostroj, zdaj pa jih obdelujemo doma hitreje in tudi ceneje.

Kakor nam je povedal tovariš Zupan, zahteva delo na vseh novih strojih, ki jih dobimo v železarno, od slehernega delavca, ki jim streže, mnogo znanja. Marsikaj se bo treba še naučiti, zato pa bi bili potrebni občasni tečaji, delavci pa bi napotke in nasvete lahko s pridom uporabili, kajti vsak izmed nas je zainteresiran, da bi bili naši izdelki res kvalitetni.

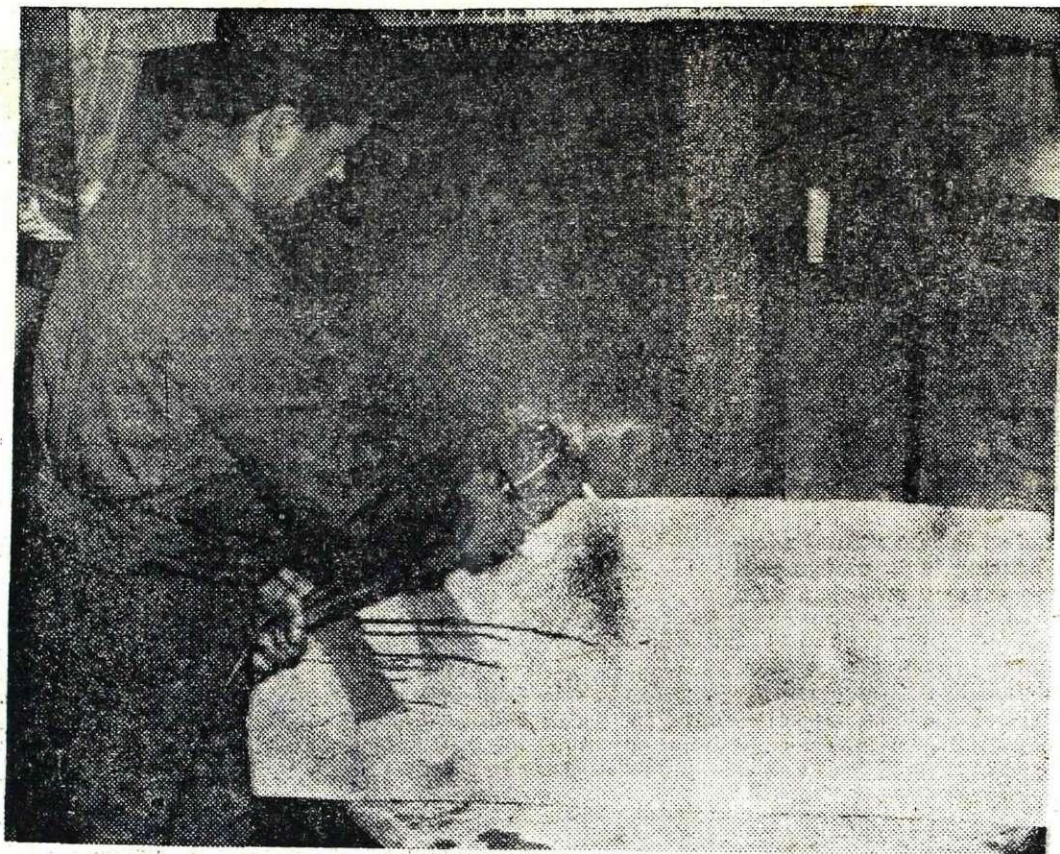
Seveda je v mehanični delavnici tudi dovolj drugih problemov, s katerimi je tovariš Mirko Zupan dobro seznanjen in z zanimanjem spremlja dogodke, ki jih obravnavajo na sestankih zbora EE in sindikalne organizacije.

Odvalno rezkalni stroj, ki je bil pred kratkim nabavljen, bo mnogo pripomogel k še bolj uspešnemu delu in boljši kvaliteti izdelave zobatih koles. Poleg tega pa bomo lahko obdelovali primerke, ki smo jih morali dosedaj pošiljati v obdelavo v Litostroj

Večjih strojev vse do pred kratkim po osvoboditvi naše podjetje ni nabavilo, zato so bili nekateri od njih že precej iztrošeni. Delo z njimi pa ni moglo biti tako kvalitetno, kot bi bilo lahko na modernih strojih

Metaliziranje v mehanični delavnici

Končno je odkrit še »Mešenac« v Bohinju

6. maja letos sem s pomočjo družine Vidic iz Nomenja uspel ponovno odkriti že dolgo iskano mesto, kjer je nekoč delovala fužina v Mešenacu, o kateri so pisali Hacquet, Costa, Windischgraetz in Müllner. Nam iz Tehniškega železarskega muzeja je bilo znanega o Mešenacu le to, kar je napisal

Müllner v svoji zgodovini železarstva.

Pri pregledu žlindre in železa, ki sem jih nabral v Mešenacu, nisem imel občutka, da bi šlo za eno od bohinjskih livarn, kot se med drugim omenja. Glede livarne je Müllner že sam podvomil in tudi njegov opis žlinder to potrjuje. Po

njegovem izročilu je bila žlindra težka črna masa, železorzavega loma, kovinskega sijaja in nesteklastega izgleda s 45 % železa. Takšna žlindra res ni livarska, če jo primerjamo z žlindro iz Korit (Nomenj), kjer je bila nekoč prva bohinjska livarna, oddaljena ca 1 in pol kilometra od Mešenaca.

dobju kot livarna v Nomenju. Naš Tehniški železarski muzej ima sedaj samo šele dokaz in potrdilo, da so navedbe piscev o fužini Mešenaca resnične, nikakor pa delo s tem še ni zaključeno. Prepričan sem, da bomo muzejski sodelavci še izpopolnili vrzeli v tehnični železarski zgodovini ter da bomo uspeli čimprej odgrniti zaveso preteklosti železarskega Bohinja.

Aleksander Rjazancev

Kemična analiza	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	FeO	Mn ₂ O ₃	CaO	MgO	P ₂ O ₅	SO ₃
Žlindra - Mešenac	2,34	1,80	9,29	82,3	1,71	1,00	0,40	0,34	0,13
Žlindra - Korita (Nomenj)	43,44	8,57	1,67	2,41	1,80	40,53	2,19	0,18	0,04

Kemična analiza jekla iz Mešenaca

C	Si	Mn	P	S	Cu
0,25	0,37	0	0,146	0,017	0,10

Po zunanjem izgledu in podatkih kemične analize žlindre iz Mešenaca, ki vsebuje še 70,5% zaostalega železa, sklepam, da gre za staro fužino, ki je po nastanku verjetno mnogo starejša od fužin v Bohinjski Bistrici in na Pozabljenem. Fužina v Mešenacu je imela izredno ugoden položaj in

je delovala s pomočjo mehov, ki jih je gnal mimotekoči gorski potok Mešenaca. Rudna baza za to fužino je bila Jelovica. Kdo je železaril in kakšna je bila preteklost tega kraja, nam bo verjetno še dolgo časa uganjka. Po vsej verjetnosti je železarski obrat prenehal prav v istem časovnem ob-

Mehanična delavnica nekdanj, danes in jutri

Treba bo upoštevati mnenje kolektiva

(Nadaljevanje s 6.-7. str.)
Z novim predsednikom delavskega sveta ekonomske enote mehanične delavnice, tov. Jožetom Zupanom, smo imeli kratek razgovor o problemih upravljanja, nagrajevanju in izpolnjevanju odrejenih nalog, ki jih ima kolektiv mehanične delavnice v letu 1962.

Tov. Jože Zupan meni, da je izpolnjevanje danih nalog odvisno od več faktorjev. Eden od teh je sodelovanje organov upravljanja s političnimi organizacijami in obratovodstvom. Sicer se v mehanični delavnici lahko pohvalijo o sodelovanju, vendar bo moral novi delavski svet EE tudi v prihodnje skrbeti za še tesnejše sodelovanje, ker le tako bodo rešili celo vrsto problemov, med njimi tudi vprašanje stimulativnega nagrajevanja. V času, ko to poročamo, pripravljajo gradivo za prvo sejo DS. Obravnavali bodo splošno problematiko obrata, pripraviti pa nameravajo tudi predlog za stimulativno nagrajevanje članov kolektiva, ki ga bodo predložili organom delavskega upravljanja podjetja do 1. julija. Člani DS EE se važnosti tega posveta v celoti zavedajo, zato se bodo sestajali mesečno enkrat in tudi po potrebi. O sedanjem načinu nagrajevanja vzdrževalcev je bilo

že precej napisanega. Problem ni enostaven, kajti zavedati se moramo, da je v našem podjetju blizu dva tisoč vzdrževalcev, ki jih je za solidno delo treba tudi pošteno in pravilno nagraditi. Do pred kratkim so se borili proti naduram, po zadnji seji novega CDS pa imajo položaj obrnjen.

Samoupravni organi v obratu bodo morali skrbeti predvsem za to, da bodo zadovoljili želje in potrebe članov kolektiva, s tem pa bodo povečali njihovo zanimanje za sodelovanje pri upravljanju. Že večkrat je bilo poudarjeno, da bi morali organi upravljanja v železarni upoštevati mnenje kolektiva, toda kljub temu se pogosto dogaja, da npr. UO ali CDS pri našem podjetju razpravlja in sklepa o zadevah, ki jih kolektiv prizadete obrata predhodno ni obravnaval. Tako so člani kolektiva postavljeni pred izvršena dejstva in zato tudi ničudno, če imamo v podjetju primere, da sestanek zbora EE ni uspel zaradi slabe udeležbe. To je le eden od vzrokov, da zbori EE niso dobro obiskani, toda treba bo skrbeti za to, da se bodo člani kolektiva res počutili kot upravljavci in da bodo tudi aktivno sodelovali pri reševanju problematike svoje ekonomske enote.

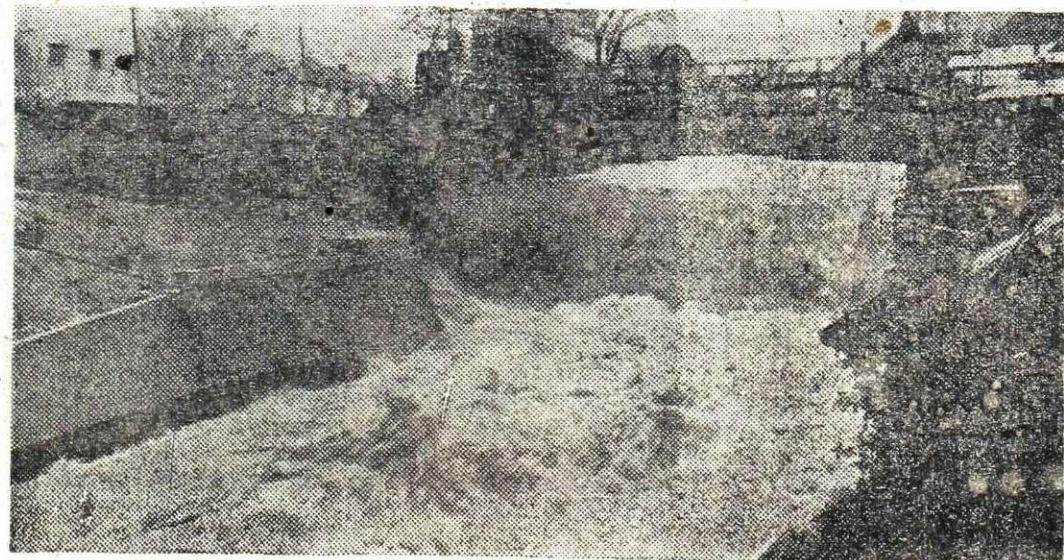
Razgibana dejavnost LT v ŽIC

Kmalu po formiranju Železarskega izobraževalnega centra so ustanovili za učence Metalurške industrijske šole in Tehnične srednje šole, ki delujeta v okviru ŽIC, tudi društvo Ljudske tehnike. Že drugo leto mu predseduje dipl. tehnik Ivo Borštnik, ki ima velike zasluge za razgibano dejavnost društva. V okviru LT ŽIC delujejo dokaj uspešno štirje krožki: foto krožek, kino krožek, jadralno-padalski krožek in radio krožek. Najstarejši je foto krožek, ki ima 12 aktivnih članov in pripravlja mladinsko foto razstavo v počastitev Dneva mladosti. Dejavnost krožka je vidno napredovala, odkar ima najnujnejši prostor, to je temnico v prostorih bivšega internata. Kino krožek, ki šteje 16 članov, je tudi zelo delaven in je posnel že dva dokumentarna filma: »Delo na šoli« in »Vrba«. V jadralno-padalskem krožku je 12 mladih učencev Železarske

industrijske šole. Krožek je že izvedel tečaj o manevriranju s padalom, v načrtu pa ima tudi praktične vaje s padalom pred zaključkom šolskega leta. Najmlajši je radio krožek, ki ga vodi Franc Gracer in šteje 17 mladih radio-amaterjev.

Vsi krožki imajo tedensko po 2 do 3 ure teoretičnega pouka in prav toliko praktičnih vaj. Dejavnost radio krožka pa je pozitivna predvsem, ker ga vodi podjetni tov. Gracer in ker uporablja šolsko elektrolavnicno, ki je sodobno opremljena. Ustanovitev društva Ljudske tehnike na Železarskem izobraževalnem centru na Jesenicah se je v dveh letih izkazala kot pravilna in tudi uspešna, zato naj bi bila tudi v bodoče deležna enakoga priznanja pri dodeljevanju subvencij tako s strani Občinskega odbora LT kot s strani uprave ŽIC.

Folde Ulag

Tov. Sorl nam je povedal, da že pet let ni bilo tako visokega vodostaja na savskem mostu kot v noči 13. maja

Obiskal sem velemesta...

Dobro mi je poznana rodna domovina. Cenim njene krasne lepote. Moja želja pa je spoznati tudi druge evropske dežele. Tako sem se odločil, da obiščem največji evropski mesti London in Pariz. Na pot sem krenil lani. Skozi karavanški predor mimo lepe sosednje Koroške, izvrstnih smučišč — zlasti v Badgasteinu, smo po deveturni vožnji prispeli v München. To je lepo industrijsko mesto z milijon prebivalci.

Po skoraj dveurnem postanku smo ponoči nadaljevali pot mimo Stuttgarta in Strassburga proti Parizu. Vlak vozi skozi Francijo z neverjetno hitrostjo — francosko železnico prištevamo med najhitrejšje v Evropi, saj doseže hitrost 180 do 200 km na uro. V Parizu smo tokrat ostali le tri ure in nadaljevali pot po francoski nižini proti Calaisu, pomembnemu francoskemu pristanišču. V Calaisu smo se vkrcali na ladjo. Skozi Dovrska vrata, kot se imenuje ta 36 km široka ožina, smo prispeli na angleško stran v pristanišče Dover. V Angliji se nismo mogli načuditi zelo lepo urejenim vlakom. Od Dobra proti Londonu je pokrajina precej naseljena. Zvečer smo prispeli na ogromen londonski kolodvor — Victoria station, od koder so nam postrežki odpeljali prtljago v hotel. Na cesti Belgrave road, v hotelu Welcome so nas razmestili v lepe in dobro urejene sobe. Po večerji smo si že ogledovali to največje evropsko velemesto in kljub dolgi vožnji nismo čutili utrujenosti. Še ta večer smo si ogledali središče Londona, trg Piccadilly Circus, kjer je glavna postaja podzemeljske železnice. Pozno ponoči smo se vrnili k počitku. London živi pozno v noč in se zjutraj pozno prebudi.

Naslednji dan smo bili na krožni vožnji z avtobusom po Londonu. Središče Londona zavzema površino 327 km². V Londonu prevladujejo majhne hiše in se zato razprostira z 9.000.000 prebivalcev na 1300 km². London krasijo številni

lepi parki in vrtovi. Od londonskih zanimivosti nam je bila najbližja Buckinghamska palača — sedež angleške kraljice. Zgrajena je bila po Nashu 1825. Če je kraljica v domovini, je državna zastava izobešena, sicer pa ne. Nasproti palače je štirimetrski spomenik iz belega marmorja, kakršnega si je želela Victoria I, ki je najdalj vladala v tej državi in sicer od 1837 do 1903. Zelo zanimiva za tujce je menjava straže vsak dan ob pol dvanajstih dopoldan. Domačini z navdušenjem že precej prej pričakujejo to ceremonijo. Ogledali smo si tudi najlepši park St. James, nasajen s samimi tulipani. V njem stoji lepa in mogočna White-hall — Bela dvorana. Med zanimivostmi Londona spada tudi Trafalgar square, sredi katerega je od l. 1843 spomenik Nelsonu Columnu, ki je premagal Napoleona, visok 30 m. Ob vznožju spomenika ležijo štirje lepo izdelani levi. Gremo naprej proti katedrali sv. Pavla. To je bila največja cerkev na svetu do leta 1666, ko je pogorela. V letih od 1675 do 1710 so jo obnovili. Zvon v njej je bil težak 23 ton, sedanji pa tehta 17 ton. Krasi jo mogočna kupola. V neposredni bližini je nekdanje morišče, ki je sedaj pokopališče na njem umorjenih. Prvi je bil obglavljen Simeon Burley l. 1388 in zadnji lord Balmerino 18. avgusta 1746. K najlepšim spomenikom mesta prištevajo spomenik Charlesa I.

Peljali smo se naprej po Fleet Streetu, svetovno znani novinarski ulici, dolgi 721 milj. Ogledali smo si tudi znamenito trdnjavo iz leta 1078 — Tower of London. Čez znameniti Tower Bridge — dvizni most smo prekorčili Temzo in si ogledali Millbank, kjer bodo letos zgradili prvi londonski nebotičnik, visok 127 m. Verjetno ste že slišali za Big Ben, 110 m visok stolp z znamenito uro in 13,5 tone težkim zvonom. Poleg so v letih 1952—1954 zgradili največjo dvorano na Angleškem, ki sprejme 3000 ljudi — Royal Festival Hall. Njena notranjost je izredno lepa in mo-

derna. Veličastni zgradbi sta tudi Westminster Chatedral in Westminster Abbey.

Za 5 angleških šilingov smo si ogledali znameniti muzej voščenih lutk v naravni velikosti, v katerem so vse pomembne državne osebnosti — vladarji, kralji in predsedniki. Med njimi ima častno mesto tudi naš predsednik maršal Tito. Dan se je nagibal h koncu, zato smo si ogledali po večerji le še živalski vrt Whipsnade, ki je izredno bogat in lepo urejen. Vračali smo se z angleško podzemeljsko železnico, ki je najstarejša na svetu in bo drugo leto slavila stoletnico obstoja. Sicer pa je v Londonu izredno razvit tudi avtobusni in tramvajski promet.

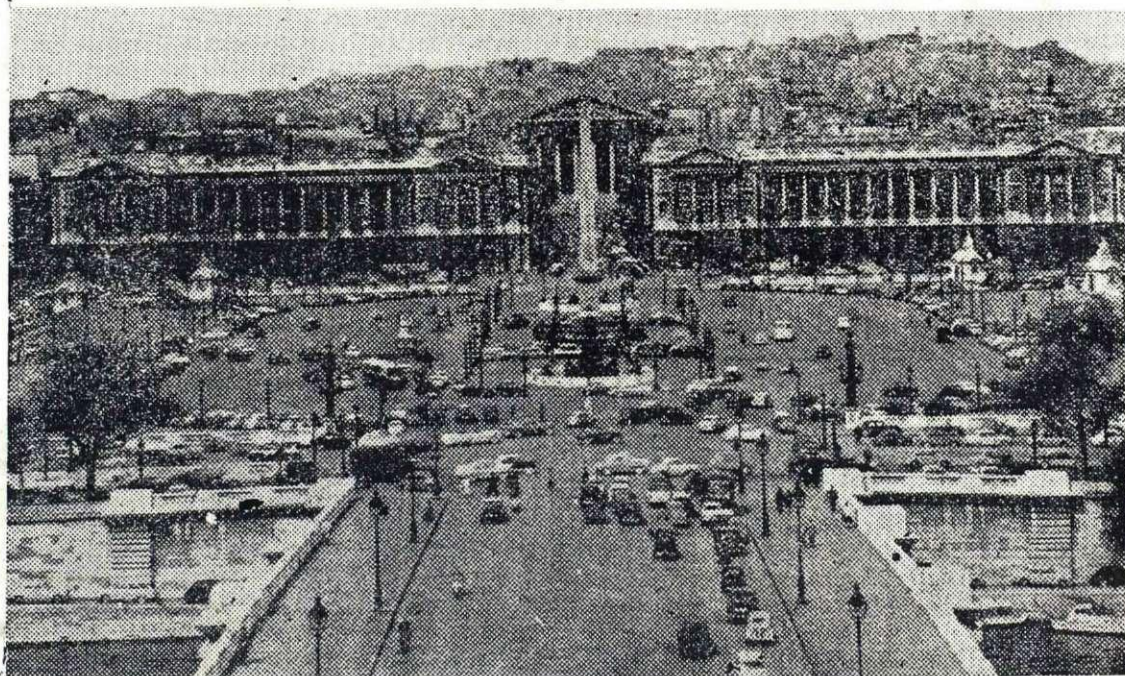
Obisk v Londonu je bil končan in po prijetni vožnji smo prispeli v Pariz, mesto, staro blizu 2000 let, mesto, v katerem so lani našli že 6.230.000 prebivalcev. Pariz tako po številu prebivalstva zavzema drugo mesto v Evropi oziroma četrto na svetu. Prekašajo ga le: New York, London in Tokio. Dolžina ulic v Parizu znaša 4300 km, podzemeljska železnica »Metro« pa vozi na 175 km dolgih progah že od leta 1900. Promet v tem velemestu je za naše pojme nerazumljiv. Ulice so polne avtomobilov in je samo v glavnem delu mesta v prometu 1.600.000 osebnih avtomobilov, 20.000 taksijev in nešteto ostalih vozil. Med temi so v glavnem avtobusi, druga prevozna sredstva so zelo redka. Zanimivo je, da je kljub ogromnemu prometu dnevno le 26 nesreč, od teh večjih do 8 smrtnih. Morda ne veste, da ima vsak tretji prebivalec Pariza avto.

Pariz je tudi mesto umetnosti, saj ima 362 umetniških galerij in 353 kinematografskih dvoran. Poleg tega je v Parizu 23 muzejev in 30 umetniških akademij. Povprečni prebivalec Pariza si letno ogleda po eno umetniško razstavo, tedensko pa si take razstave ogleda blizu 2000 ljudi, če je umetnik znan, pa jih je tudi do 5000 v enem samem popoldnevu.

Kot London tudi Pariz zaživi zvečer. Pigalle je zvečer prekrasen. Najbolj znana lokala sta Folies bergere in Moulin Rouge. Naslednjega dne smo si z avtobusom ogledovali lepote Pariza z mogočnimi avenijami, cerkvami, palačami in dvorci. Med njimi so najbolj znani znamenita Academie Nationale de Musique, eden največjih trgov na svetu Place de la Concorde, znameniti trg Etoile s 50 metrov visokim in 40 metrov širokim Slavoilokom zmage. Toda kdo ne pozna znamenitega Eifflovega stolpa, visokega 310 m ali Elizejskih poljan ali notredamske cerkve, ali pa Montmartra. Posebno znamenitih cerkev je v Parizu dovolj. Omenil sem že Notre Dame, ki je najbolj znamenita in so jo gradili 97 let, od leta 163 do leta 260. Toda bili smo tudi v Louvru, razkošnem dvorcu z bogatim muzejem, ki je bil zgrajen že v XII. stoletju. Čeprav sem že mnogo slišal o njem, sem bil vseeno presenečen, kot tudi nad lepo Bourbonsko palačo, kjer je sedež vlade. Nazadnje smo si ogledali palačo Ludvika XIV. s 320 topovi, ki velja za najbogatejšo v Parizu, ker so v njej shranjene velike količine zlata.

Začeli smo se pripravljati na odhod. Zapustili smo Pariz in se preko Švice in Italije, mimo zanimivih Benetk in Trsta, vračali domov. Mnogo sem videl, mnogo ljudi spoznal in se še bolj prepričal, da je povsod lepo, toda doma najlepše.

Janez Ravnik

Trg la Concorde je zelo privlačna znamenitost Pariza

ZVEDELI SMO

Enaka merila za vse

Na naši strokovni šoli so v pogledu discipline gojenec zelo strogi. Zato je tembolj zanimivo ugotavljati, kakšen zgled daje gojencem učno oseboje tudi na tem področju.

Govori se, da je pred kratkim eden od predavateljev zamudil dvajset minut pouka. Učenci, ki o tej zamudi niso bili obveščeni, so se v tem času razšli, ker so verjetno smatrali, da predavatelja ne bo.

Ali so dijaki pravilno postopali, ko so zapustili učilnico? Kolikšna je moralna odgovornost predavatelja, ki zamudi svojo uro, ne da bi o tem obvestil dijake? Kakšne posledice sledijo v tem primeru? Za dijaka vemo, da bi dobil neopravičeno uro, kaj pa predavatelj?

Čeprav večkrat slišimo, da je sodelovanje in resnost predvsem naloga dijakov, bomo gotovo pritrdili, da je samo to premalo. Za uspeh v učno-vzgojnem procesu je potrebno obojestransko sodelovanje in resnost tako pri učencih kot pri predavateljih.

Opazoval je bele pike, ki so lezle v breg. Imel je sokolje oči in dobro je videl, kadar se je kateri belih plaščev prilepil ob sneg in negibno obležal. Vse dni boja je posedal na polici. Za orožje se ni menil in ni sprožil nobenega strela. Bil je četni kuhar in če se je le dalo, se je ognju krogel ognil. Kadar je srečal Nemce, ga je vedno spreletel srh in čeprav je rad sanjaril o svobodi, se je že davno pobotal s smrtjo.

Tovariši so jemali iz torbic zadnje naboj in z njimi polnili puške. Zato so vselej dolgo merili, preden so sprožili. Gorjan jih je opazoval in si dejal:

»To je naša zadnja noč. Do jutri ne bomo zdržali.« Mislil je na svoje njive: »Da bi bil tisti, ki jih bo oral v svobodi, močan mož! Da bi mu šlo delo dobro od rok! O, saj vem, da se bo našel nekdo, ki jih bo imel prav tako rad, kakor sem jih imel jaz. Le pride naj smrt, moje polje bo kljub temu svobodno in rodilo bo svobodnim ljudem...«

Nemci so se že močno približali. Izpod belih plaščev je bilo moč razločiti od zimskega sonca ožgane obraze in Gorjan jih je opazoval. Po treh dneh je prvič dvignil puško in pomeril.

Ko je prvega prilepil na sneg, si je zamrmral:

»Če pridejo pred nočjo, nas bodo postrelili in zmetali čez rob. Če jih ne bo, bomo ponoči zmrznili. Tistega, ki

Peter Skalar

Ranjeno srce

bo zjutraj morda še malo živ, bodo pobili s kopiti in razmrvarjenega odvekli razkazovat v dolino. Nihče ne bo prepoznal naših trupel, ko bomo ležali razmesarjeni pod pečmi. Saj smo živeli kot ena družina. Nobene skrivnosti ni bilo med nami. Naj si bomo še v smrti tako podobni, da nas ne bo nihče razlikoval.«

Bil je otožen, a o tem, kar je imelo priti, je premišljeval kakor o nečem, kar je umevno samo po sebi.

Tovariši so ležali na polici v razpotegnjeni vrsti. Njihove premrle roke so se lepile ob železo orožja, njihove oči pa so dobivale leden blesk. Vse je mučila negotovost: »Če izstrelimo zadnji naboj, preden se stemni? Kaj potem?«

Nihče ni mislil, kaj bo ponoči. To je bilo še daleč. Če niso streljali, so tiščali puške k sebi, da bi jim ne zmrznile. A njihova prezebala telesa jih niso mogla več ogreti. Ko je skušal komisar Martin izstreliti zadnji naboj, ga orožje ni več ubogalo. Zmrzlo puško je položil v sneg in krepko zarobantil. Gorjan ga je slišal. Ustrelil je na Nemca, ki ga je že dolgo meril in zavpil skozi hrusc Martinu:

»Ko se prebijemo, dobiš tri dni bojkota!« V njihovi četi je bila navada, da ni nihče klel, Gorjan pa je robanjenje še celo težko slišal.

»Namesto tvojih nauk bi zdajle bolj potreboval torbico nabojev,« je zavpil Martin.

»Sem pridi!« ga je povabil Gorjan. »Prej pa si zapirač vtakni za srajco, da ga pregreješ!« Iz torbice je vzel pest nabojev in jih položil na sneg poleg sebe.

III.

»Walter je opazoval, kako se širijo in temné po po-bočju sence in kako lezejo vse više v skalé. Njegovi ljudje so že stisnili obroč do previsa na severozahodu, s skupino, ki je odšla na greben pa že dobre pol ure ni imel zveze. Izgubila se je nekje v žlebu. S podoficirjem sta bila v zaklonu sama. Opazoval je policiste majorja Hanna, ki so se plazili proti pečem. Bili so urnejši od njegovih ljudi. Obrnil se je k podoficirju in mu naročil:

»Signalizirajte poveljstvu, da s skupino v žlebu nimamo zveze!« Sam zase pa je pristavil: »Menda so gospodje izvolili opaziti, da bo pravkar trda noč!«

Med nemško orožje, ki je toliko z nezmanjšano močjo, so se vse bolj poredko oglašali posamični strelci partizanov. Hannovi policisti so že prilezli do mesta, kjer se začena svet strmo vzpenjati. Dobrih trideset metrov više so bili položaji partizanov. Pod strmino so se vrste policistov brez povelja ustavile. Tako visoko niso prišli še v nobenem napadu. Vedeli so, da je na vsakega namerjena puškina cev in da naprej ni mogoče. Walterjevo moštvo je obležalo celo niže od Hannovega.

»Strahopetci!« je siknil. »Najboljši vojaki v Evropi se ne upajo planiti po peščici divjakov in jih zdrobiti. Dalje, naprej!« se je zadržal in stopil izza svojega branika, da bi jih opogumil in ugotovil, kaj mežikajo luči poveljstva. Pozabil je na svojo varnost in to bi bil skoraj plačal. S police je priletela bomba, se odbila od zaklona in nekaj metrov pod njim eksplodirala v snegu. Ko je bila še v zraku, se je vrgel za skalo in tu negiben obležal. Po eksploziji je dvignil glavo od tal in videl, da policisti še vedno oklevajo.

Vrzel med vzdrževalci Javornika

Pred šestindvajsetimi leti se je rodil v delavski družini Janka Ažmana sin Riko. Kmalu so prišla vojna leta in oče je odšel v partizane, mali Riko pa je ostal pri mami in dočakal svobodo ter vrnitev očeta. Po treh razredih gimnazije ga je oče vpisal v MŠ in Riko se je izučil za strugarja. Zaposlil se je kot strugar v elektrodelaavnici na Javorniku. To delo mu je bilo zelo všeč, zato se je tudi po kadrovskem roku vrnil na isto delovno mesto.

Vsi, ki smo ga poznali, vemo, da je bil vedno nasmejan in pripravljen pomagati vsakomur in povsod. Njegov elan pri delu pa je krepila pesem, s katero se je kratkočasil ob vrtenju glave stružnice. Skratka, bil je vder fant, vesten pri delu ter vsestransko razgledan, zato je bil tudi sprejet v vrste Zveze komunistov. Tudi delavci so mu zupali in ga izvolili v delavski svet obrata.

Tako, kakor ostalim vzdrževalcem, tudi n'emu ni bilo težko priti v nedeljah na reparaturna dela. Vedno je bil v tovarni, kadar je bilo potrebno in tako je prišla tudi zanj usodna nedelja, 6. maj. Takrat so bili razparejeni

električarji in vsi ostali delavci elektrodelaavnice na čiščenje trafopostaje na težki progi. Da ne bi bil zastoj predolg, so to delo opravljali med delovnim počitkom. Pri opravljanju službene dolžnosti pa se je ob približno 9.20 uri zgodilo to, kar ni nihče pričakoval — Riko se je za posledicami težke nesreče za vedno poslovil od nas.

Nismo mogli verjeti tej ne-navadni vesti, toda bila je resnična. Z njegovo smrtjo pa je med javorniki vzdrževalci nastala nova vrzel. Izgubili smo dobrega delovnega tovariša, delavca in fanta, polnega upov in načrtov za prihodnost, toda prerana smrt mu je prekrizala življenjske načrte.

V torek ob 15.30 pa so se kolektiv vzdrževalcev in drugi še enkrat zbrali v velikem številu, da se poslovijo od sodelavca, ki je bil zelo priljubljen v obratu.

Riko Ažman

Rika ni več med nami, toda njegov lik nam bo ostal v trajnem spominu. Slava mu! Franc Sifrar

ZAHVALA

Ob strašni izgubi edinega, ljubega sina

RIKA AŽMANA

se najtopleje zahvaljujemo dr. Mihaelu Sajevcu, predstavnikom HTV, gasilcem ter osebjem rešilne postaje Javornik za takojšnjo pomoč pri nesreči. Naša iskrena zahvala tudi kolektivu vzdrževanja Javornik, posebno kolektivu elektrodelaavnice in direkciji železarne za izraženo sožalje. Prav tako se zahvaljujemo predstavnikom oblasti, političnih organizacij, Planinskega društva Javornik-Kor. Bela, društvu TVD »Partizan« Javornik, kakor tudi številnim motoristom, nosilcem vencev ter lastnikom osebnih avtomobilov za spremstvo in dragoceno uslugo. Iskrena zahvala tudi vsem številnim darovalcem cvetja ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti ter sočustvovali z nami in nam izrazili ustmeno ali pismeno sožalje. Najlepša hvala tudi govornikom tov. Ivanu Tušarju, Francu Iskrju, Janezu Kokalju za ganljive besede ob odprtem grobu ter pevcem in godbi DPD Svoboda »Fr. Mencingerja« Javornik-Koroška Bela. Prisrčna zahvala vsem, ki so nam ob teh težkih dneh stali ob strani in z nami iskreno sočustvovali.

Zalujochi:

mama, ata in Polonca

LT za praznik mladosti

Društvo Ljudske tehnike pri Železarni Jesenice bo s pomočjo kino-foto komisije pri Občinskem odboru LT in ostalimi kino-foto šolskimi krožki, ki delujejo na šolah v občini, uredilo v avli ŽIS bogato — že tretjo pionirsko mladinsko foto razstavo v dneh od 23. do 28. maja. Razstava pionirske fotografije bo pra gotovo privabila veliko število ljubiteljev umetniške in dokumentarne črno-bele fotografije. Najboljši eksponati bodo poslani na prvo okrajno pionirsko razsatvo v Skofji Loki, ki bo v okviru III. zleta LT Kranj 17. junija. Ker bodo najboljše posnetki z okr. razstave poslani na repub. razstavo v Ljubljano, imajo tako naši mladinci in pionirji možnost,

v kolikor bodo njihova dela res kvalitetna, sodelovati tudi na tej prireditvi.

Kot vsako leto, bo tudi letos na rojstni dan maršala Tita tekmovanje predšolske mladine iz otroških varstvenih in vzgojnih ustanov s skiroji, za kar vlada med našimi najmlajšimi veliko zanimanje.

Aeroklub Jesenice pa bo z odličnimi modelarji iz Martuljke, Koroške Bele, Blejske Dobrave in Hrušice izvedel v nedeljo, 27. maja propagandno tekmovanje letalskih modelov. Prireditelj bo sredi narcisnih poljan na Pristavi, kjer so odlični pogoji za modelarski šport in vlada zanj že danes med vsemi ljubitelji modelarske mladinci in pionirji možnost, ga športa izredno zanimanje.

Tudi naši najmlajši koristniki cest bodo tekmovali za rojstni dan maršala Tita

Niso nas pozabili

V zdravilišču Golnik nas je nekaj bolnikov, ki smo člani kolektiva Železarne Jesenice. Ob 1. maju, mednarodnem prazniku dela, so nas obiskali predstavniki sindikalne organizacije in nam prinesli tudi darila. Njihove pozornosti smo bili zelo vesel, saj so nam ponovno

potrdili, da nas niso pozabili, čeprav smo že več mesecev na Golniku.

Kolektivu Železarne Jesenice, predvsem sodelavcem iz obratov, v katerih smo bili zaposleni, pa želimo novih delovnih uspehov. Tovariški pozdrav!

Peter Ivaneš

Nove oblike dela pri upokoјencih na Javorniku

Člani Društva upokoјencev trebo po družabnem življenju na Javorniku se vsak dan v velikeм številu zbirajo v svojem domu, ki so ga uredili pred dvema letoma in spada med najlepše v Sloveniji. Zdaj čutijo tudi po-

in različne družabne igre, ki omogočajo, da je življenje v domu pestro in razgibano.

Pred kratkim so na občnem zboru izvolili nov upravni odbor društva, ki si močno prizadeva, da bi zadovoljil želje in potrebe članov. Društvo ima letos tudi precej težav, ker primanjkuje finančnih sredstev, toda kljub temu se bodo potrudili, da bodo program dela v celoti izvedli.

V ta namen so se že dogovorili z DPD Svoboda na Javorniku, da bi s svojimi sekcijami organizirala kratke programe in koncerte.

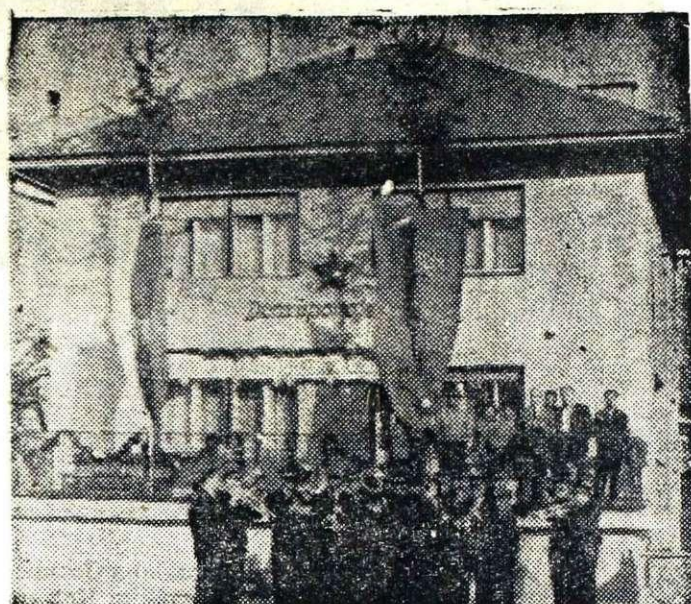
Minulo nedeljo so že imeli prvi koncert tamburaškega zbora, ki ga je vodil prizadevni vodja Franc Dolenc, ki je tudi upokoјenec. Mladi tamburaši so navdušili številne starejše in tudi mlajše poslušavce in je koncert zato uspel kljub slabemu vremenu.

Danes zvečer se bo s promenadnim koncertom pred domom upokoјencev predstavila godba na pihala DPD Svoboda, dirigiral pa bo član Društva upokoјencev, tov. Julij Sorgo. Upravni odbor Društva upokoјencev vabi svoje člane in ostale prebivavce, da se koncerta udeležijo v polnem številu.

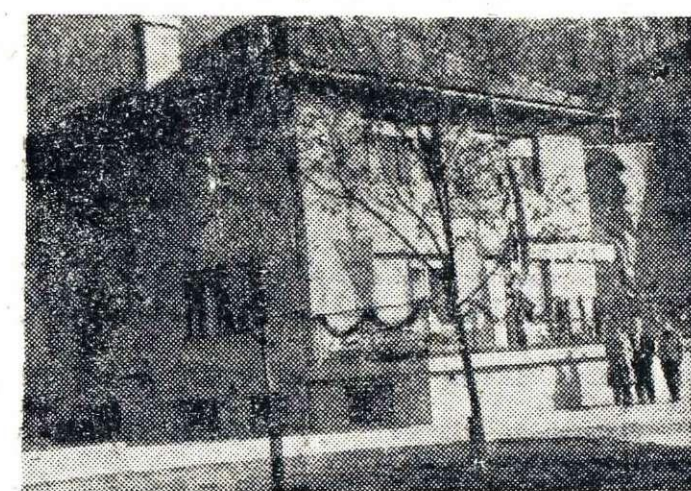
Poleg kulturnih večerov in koncertov pa ima UO društva v načrtu debatne večere in predavanja, ki bodo poučna in zanimiva za slehernega upokoјenca. Dodamo naj še to, da je novi dom upokoјencev na Javorniku nekakšno središče družbenega in političnega življenja, kajti upravni odbor društva je omogočil številnim družbenim in političnim organizacijam z Javornika, da se sestajajo v spodnjih prostorih doma, ker nimajo lastnih prostorov.

In ne samo to! V domu upokoјencev se zbirajo tudi mladi ljudje, ki jih zanima jo televizijske oddaje.

Upravni odbor Društva upokoјencev pričakuje, da bodo merodajni forumi uvideli vsestransko aktivnost članov društva in jih podpirali pri reševanju perečih finančnih in drugih problemov, za kar jim bodo zelo hvaležni.

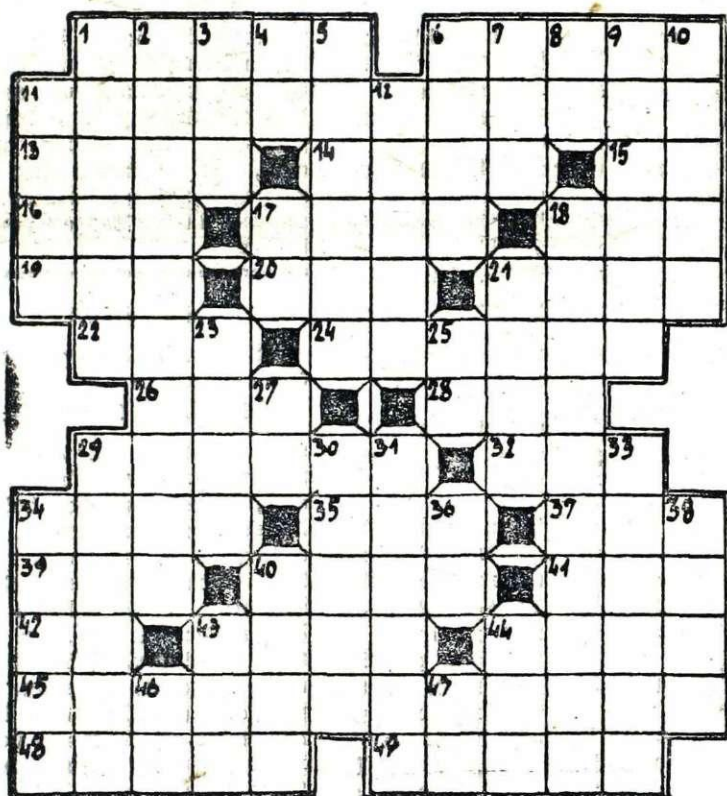

Dom upokoјencev na Javorniku sodi med najlepše Sloveniji

Okrog doma so uredili javorniški upokoјenci lep park in ga za 1. maj tudi primerno okrasili

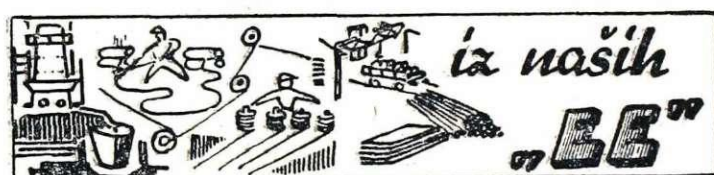
Križanka

Vodoravno: 1. visoka peč, 6. livanski model, 11. kontrolirati, 13. vulkanski izmeček, 14. ime pevke Novaković, 15. kratica za račun, 16. izumrla vrsta pingvina, 17. vas na območju KO Zirovnica, 18. okrajšava za adjektiv, 19. okrajšan naziv tovarne v Lescah, 20. žensko ime, 21. Prešernov rojstni kraj, 22. prejšnja kratica ZKJ, 24. mesto v Romuniji, 26. gradbeni material, 28. ptica pevka, 29. nepotrebno breme, 32. Radiotelevizija, 34. jutranja padavina, 35. kesanje, 37. vrsta papige, 39. pevski glas, 40. naš voditelj, 41. afriška reka, 42. osebni zaimsek, 43. dvojice, 44. divje race, 45. dobrovoljec, 48. glavna odvodna žila, 49. pripadnik staroindijanskega ljudstva.

Navpično: 1. prapodoba, prapostava, 2. obliž, 3. nekdanji turški veleposestnik, 4. začetnici kraja na Dolenjskem, 5. element, po katerem je dobilo naše podjetje del svojega naziva, 6. prometno sredstvo, 7. ime igravke Gardner, 8. solmizacijski zlog, 9. trdnjava, 10. posoda za umetanje smetane, 11. stran, 12. ameriška denarna enota, 17. simbol za silicij, 18. zaporniki, 21. vpad, vdiranje, 23. iglavec, 25. okrajšan podredni veznik, 27. avtomobilska oznaka Sarajeva, 29. španski ples, 30. otroško vozilo, 31. del loka, 33. vstavek, vrinek, 34. vzvišeno nakladališče, 36. oblika pomožnega glagola, 38. ime filmskega igravca Guinnessa, 40. očka, 43. medmet, ki poziva k tišini, 44. reka v Romuniji, 46. oranje, 47. predzadnja samoglasnik in soglasnik abecede.

BREZ BESED

PLAVŽ

Zadnje deževje, med 10. in 15. majem, je zelo neugodno vplivalo na klasiranje rude zaradi njene prevelike vlažnosti. Posledica tega je bilo poslabšanje vsipa glede zrnovitosti, vsebnosti na Fe in vlage ter manjša proizvodnja grodlja z večjo porabo koksa. V zadnjih 3 dneh je bila proizvodnja grodlja nižja od za okrog 24 ton dnevno, s povečano porabo koksa za 15 odstotkov.

ŠAMOTARNA

Kolektiv šamotarne je v prvi polovici maja proizvedel 900 ton izdelkov. Od te-

ga 500 ton šamotne opeke, 15 ton dinas opeke, ostalo pa suho in mokro maso. Svoje obveznosti je tako v celoti izpolnil, poleg tega pa izboljšal tudi kvaliteto izdelkov, posebno opeko za obzidavo ponove, s čemer se je podaljšala njihova vzdržnost.

ELEKTRODNI ODDELEK

Se vedno ni naročil za elektrode in so se zaloge letih zelo povečale. Zaradi kritičnosti tega problema je o njem razpravljali tudi delavski svet ekonomske enote, o čemer bomo še obširneje poročali.

Na nedavni letni skupščini Aerokluba Jesenice so bili pohvaljeni številni modelarski krožki in inštruktorji, ki jih vodijo. Kot smo že pisali, so najbolj viden uspeh dosegli modelarji iz Martuljka in njihov inštruktor Janez Odar, član našega kolektiva.

Poleg modelarjev pa so iz leta v leto bolj uspešni tudi padavci, jadravci in motorni piloti. Letališče v Lescach nudi le-tem skoraj idealne možnosti za šolanje, saj ima odlične inštruktorje, ki nesebično posredujejo svoje bogato znanje in dolgoletne izkušnje.

Jutri bo na letališču v Lescach živo kot v čebelnjaku. Modelarji, letavci in padavci bodo proslavili Dan letavcev z letalskim mitingom in letno skupščino Alpskega letalskega centra v Lescach. Prvih 15 letošnjih izšolanih pilotov bo dobilo spričevala in med njimi je tudi 6 članov Aerokluba z Jesenic.

Aeroklubu Jesenice želimo ob začetku letošnje sezone še mnogo več uspehov, kot so jih imeli lani, prepričani pa smo, da bodo njihova prizadevanja podprli tudi vsi merodajni organi tako moralno kot materialno.

Personalne vesti

Gibanje delovne sile v letu 1962:

65 sprejetih delavcev
151 obračunanih delavcev,
3 sprejeti uslužbenci in
10 obračunanih uslužben-
cev.

UPOKOJENI SO BILI
NASLEDNJI SODELAVCI:

Marija Aljančič, 1912, po-
lirnica - z delovno dobo 26
in pol let v ŽJ; Albina
Ažman, 1896, komunalni od-
delek - z delovno dobo 17
let v ŽJ; Alojz Berce, 1904,
toplotna energija - z delov-
no dobo 18 let v ŽJ; Albin
Branc, 1906, martinarna - z
delovno dobo 35 let v ŽJ;
Ignac Civha, 1901, montaža
- z delovno dobo 18 let v
ŽJ; Franc Cvenkelj, 1902,
visoke peči, - z delovno do-
bo 17 let in pol v ŽJ; Franc
Černe, 1905, Javornik I - z
delovno dobo 38 let v ŽJ;
Ivan Česnik, 1905, toplotna
energija - z delovno dobo
28 let in pol v ŽJ; Janez
Čuden, 1902, Javornik IV -
z delovno dobo 16 let v ŽJ;
Mihael Dečman, 1903, mon-
taža - z delovno dobo 35

let v ŽJ; Ignacij Demšar,
1901, Javornik I - z delov-
no dobo 24 let in pol v ŽJ;
Janez Justin, 1903, nadzorna
služba - z delovno dobo 32
let v ŽJ; Avgust Kranjc,
1901, kamnolom - z delovno
dobo 22 let v ŽJ; Alojz
Križman, 1905, gradbeni od-
delek - z delovno dobo 21
let in pol v ŽJ; Andrej Ma-
ček, 1904, gradbeni oddelek
- z delovno dobo 27 let v
ŽJ; Ernest Obermajer, 1907,
modelna mizarna - z delov-
no dobo 20 let v ŽJ; Marija
Ocepek, 1909, Javornik III
- z delovno dobo 14 let in
pol v ŽJ; Franc Pavlič, 1901,
elektro energija - z delov-
no dobo 32 let in pol v ŽJ;
Anton Pogačar, 1906, žična
valjarna - z delovno dobo
15 let in pol v ŽJ; Jože Ra-
žen, 1909, martinarna - z
delovno dobo 27 let in pol
v ŽJ; Janez Rekar, 1904, vi-
soke peči - z del. dobo 23 let
v ŽJ; Jakob Rižnar, 1905,
nadzorna služba - z delovno
dobo 23 let v ŽJ; Rudolf Vi-
dic, 1907, cevarna - z de-
lovno dobo 18 let in pol v

ŽJ in Melanija Volčini, 1908,
jeklovlek - z delovno dobo
13 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sode-
lavcem želimo, da bi dolgo
uživali zasluženi pokoj!

ŠAH

V povratnem srečanju, ki
je bilo v nedeljo 13. maja
v Beljaku, so šahisti naše
železarne izgubili proti
moštvu Elektrogospodarstva
iz Beljaka z rezultatom 4:3.
Neresnost tekmovalcev je-
seniške ekipe se je mašče-
vala, kajti rezultat prvega
srečanja s tem moštvom na
Jesenicah je bil 5:2 za Je-
seničane.

Tudi prvo moštvo Šahov-
skega društva Jesenice, ki
je igralo za pokal maršala
Tita v Ljubljani, ni imelo
sreče. Naše šahiste je v tem
tekmovanju izločilo drugo
moštvo ŠD Novinar iz Ljub-
ljane z rezultatom 2,5:1,5.

tehnični feljton

O uporabnosti plavžarske žlindre

Poleg osnovnega proizvoda grodlja proizvaja
vsak plavž tudi precejšnje količine žlindre, v
katero preidejo vse tiste snovi iz vsipa, ki ne
gredo v grodelj ali se ne odstranijo s plavžnim
plinom. Količina žlindre je lahko različna in je
odvisna od tega, s kakšnim vsipom plavž obra-
tuje. Če je ruda bolj bogata na železu, če je
potrebno manj dodatkov za pravilno sestavo
žlindre in če ima koks manj pepela, potem je
količina nastale žlindre manjša, v nasprotnem
primeru pa večja. Običajno se giblje količina
žlindre med 50 in 70 %, teže proizvedenega grod

lja, močne pa so tudi številke, ki so nad ali pa
pod to mejo in to v primeru zelo neugodnih ali
pa zelo ugodnih pogojev z ozirom na kvaliteto
uporabljenega vsipa.

Iz vsega tega vidimo, da je količina proizve-
dene žlindre na plavžu zelo velika in njen trans-
port ter odstranjevanje na odval predstavlja
precejšnje proizvodne stroške. Zato se plavžarji
zelo trudijo, da bi čimveč žlindre koristno upo-
rabili in s tem znižali celotne proizvodne stro-
ške grodlja. Tako v ZDA in Zahodni Nemčiji
uporabijo skoraj vso proizvedeno plavžarsko
žlindro, v Sovjetski zvezi in Franciji pa preko
60 % žlindre, ki jo proizvedejo plavži.

Plavžarsko žlindro lahko koristno uporabimo
na več načinov. Lahko jo granuliramo tako, da
raztaljeno žlindro spuščamo po žlebu skupaj z
močnim curkom vode. Pri tem se spremeni

železarski
GLOBUS

INDIJA - Železarna Pra-
kash Engineering & Rolling
Mills Ltd. je kupila na
Svedskem licenco za proiz-
vodnjo litoželeznih cevi s
pomočjo centrifugalnega liva.

VELIKA BRITANIJA -
V Hoptonu, Derbyshire so
začeli graditi novo tovarno
za proizvodnjo kovinskega
magnezija, ki bo lahko pro-
izvajala letno 5000 ton 99,9
odstotnega magnezija.

ZDA - V letu 1961 so v
ZDA uvozili 3,1 milijona ton
jekla v vrednosti 380 milijo-
nov dolarjev, medtem ko so
v istem obdobju izvozili 2
milijona ton jekla za 423 mi-
lijonov dolarjev. Uvažali so

predvsem betonsko železo;
cevi, valjano žico, vlečene
palice, razne profile, žeblice,
pločevino in trakove, izva-
žali pa pločevino, trakove,
razne profile, cevi in želez-
niške tračnice.

SOVJETSKA ZVEZA - V
železarni Kuznečki metalur-
ški kombinat so opravili
poskuse dovajanja koksarni-
škega plina v plavž. Rezul-
tati so pokazali, da se je
koksarniški plin izkazal
predvsem kot dober redu-
cent, kar je imelo zelo po-
zitiiven vpliv na obratovanje
plavža in znižanje porabe
koksa.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame,
stare mame in prababice

MARIJE POGAČNIK

Izviečki iz poročil

(Nadalj. z 2. strani)

EE HLADNA VALJARNA
IN ŽIČARNA

Primopredajna seja delav-
skega sveta ekonomske eno-
te hladne valjarne in žičar-
ne je bila 18. 4. 1962. Pred-
sednik delavskega sveta je
v svojem poročilu povedal,
da so imeli 9 sej in na teh
sejah razpravljali o vseh
važnih problemih obrata.
Povedal je tudi, da je DS
EE sprejel več sklepov, ali
bolje rečeno predlogov, kar
pa potem zbor EE ni potr-
dil. Tako zbor proizvajalcev
sveta o formiranju rezerv-
nega sklada, ki bi ga po
ni potrdil sklepa delavskega
mnenju DS nujno morali
formirati. DS EE je sprejel
precej prošelj in pritožb
proti tarifnim postavkam in
normam. Rešili pa so le ti-
ste, za katere so smatrali,
da so bile upravičene.

V nadaljevanju poročila
je predsednik govoril o in-
vesticijskem vzdrževanju in
analiziral zvišanje in zniž-
anje materialnih stroškov
ter naglasil, da obrat, po
prišteti in odšteti stroškov,
nastalih zaradi zunanjih
vplivov, izkazuje zvišanje v
skupni vsoti 100,747.802 di-
narjev.

se iskreno zahvaljujemo
zdravnikom ter osebju inter-
nega oddelka splošne bolnice
Jesenice za vso skrb in pri-
zadevanje v času njene bo-
lezni. Prav tako se zahva-
ljujemo vsem zdravnikom
Zdravstvenega doma za po-
moč na domu. Srčna hvala
vsem sosedom, znancem, pri-
jateljem in kolegom za izra-
ze sožalja, za darovane vence
in za številno spremstvo na
njeni zadnji poti. Prav po-
sebno se zahvaljujemo vsem
lastnikom osebnih avtomobil-
ov za spremstvo in drago-
ceno uslugo. Zahvaljujemo
pa se tudi terenskem odboru
SZDL za venec in spremstvo,
Društvu upokojencev za
spremstvo in pevcem za ža-
lostinke.

Zaluječi: sinovi Miha,
Tone, Zdravko, hčerki
Mici in Tončka z dru-
žinami in ostalo so-
rodstvo.

ZELEZAR, tednik - izdaja:
Železarna Jesenice - glavni
in odgovorni urednik Remigij
Noč - ureja redakcijski od-
bor. Rokopisov in fotografij
ne vračamo. Naslov: Uredni-
štvo »Železar«, Železarna Je-
senice, telefon št. 394. - Tisk
CP »Gorenjski tisk« v Kranju

Konec prihodnjic